

YOZGAT

**TURİZM VE SOSYAL ALTYAPI
SEKTÖREL ÇALIŞMA GRUBU
RAPORU**

Mayıs 2011

YOZGAT TURİZM VE SOSYAL ALTYAPI SEKTÖREL ÇALIŞMA GRUBU

Başkan - Raportör

Yrd. Doç. Dr. Fahri SEKER

T.C. Bozok Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Öğretim Üyesi

Çalışma Grubu Üyeleri

Ahmet ELMALI

Yozgat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şube Müdürü

Hasan Kerim ŞENYURT

Yozgat Müzesi, Müdür

Mustafa ÇİFTÇİ

Yozgat Belediyesi, Ar-ge Ofis Sorumlusu

Yrd. Doç. Dr. Mustafa SARKIM

T.C. Bozok Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Öğretim Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Ramazan KURTOĞLU

T.C. Bozok Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Öğretim Üyesi

Ayşegül KOÇ ÜNLÜSOY

T.C. Bozok Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Öğretim Görevlisi

Üzeyir AÇIKGÖZ

Grand Eser Otel, Genel Müdür

Katkı Sağlayanlar

Lütfi İBİŞ

Yozgat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Müdür Vekili

Bilal YEŞİLKAYA

Yozgat Haber Gazetesi, Yazı İşleri Müdürü

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. YOZGAT İLİ TEMEL GÖSTERGELERİ	2
2.1. Rekabet Endeksi ve Turizm.....	2
2.2. Mevduat Hesapları ve Turizm	3
2.3. Nüfus ve Göç.....	3
2.4. Kültürel İstatistik Verileri	5
2.5. İklim Verileri	7
2.6. Sosyo – Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması.....	8
2.7. Suç İstatistikleri	9
2.8. Ulaşım	9
2.9. Kişi Başına Gayrisafi Yurtiçi Hasıla	10
3. YOZGAT İLİ TURİZM SEKTÖRÜ: MEVCUT DURUM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	12
3.1. Konaklama	12
3.2. Turist Profili ve Ortalama Harcamalar.....	15
3.3. Turizm Alt Sektörleri	15
3.3.1. Termal Sağlık Turizmi	15
3.3.2. Kültür Turizmi	26
3.3.3. Kongre Turizmi	32
3.3.4. Av Turizmi.....	33
3.3.5. Spor Turizmi.....	34
3.3.6. Karavan Turizmi	34
3.4. Sorunlar.....	34

3.4.1.	İşletmecilik, Konaklama ve Ulaşım	34
3.4.2.	Yatırım, Teşvik, Altyapı, Çevre.....	34
3.4.3.	Tanıtım ve Pazarlama	35
3.4.4.	Eğitim, Kalite ve İstihdam	35
3.5.	Çözüm Önerileri.....	35
3.6.	GZFT Analizi	37
3.7.	Proje Önerileri	39
4.	YOZGAT İLİ SOSYAL ALTYAPISI	40
4.1.	Eğitim Hizmetleri	43
4.1.1.	İlk ve Ortaöğretim	43
4.1.2.	Yüksek Öğretim	46
4.2.	Sağlık Hizmetleri.....	48
4.3.	Sosyal Hizmetler	49
4.3.1.	Belediye Hizmetleri ve Proje Önerileri	49
4.3.2.	Valilik Hizmetleri ve Proje Önerileri	50
4.3.3.	Diğer Sosyal Hedefler ve Proje Önerileri.....	52

1. GİRİŞ

Yozgat, coğrafi olarak Anadolu'nun merkezinde 13 ilçesiyle, 487 bin nüfusuyla, tarım sektörünün ağırlıkta olduğu gelişmekte olan bir kenttir. Yozgat, tarım ekonomisinden, sanayi ve hizmet ekonomisine geçerek, sosyo-ekonomik gelişimini hızlandırma çabası içindedir. Bu çabaların en önemlisi hiç kuşkusuz turizm sektöründeki girişimlerdir. Özellikle jeotermal kaynakların turizme kazandırılmasıyla kalkınma yolunda hızlı bir gelişme gösterecektir.

Diğer taraftan sosyal altyapıdaki hızlı gelişmeler Yozgat'ın gelişmesi için gerekli ön koşulları sağlayacaktır. Eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerde son yıllarda yapılan yatırımlar, gelecekte önemli kalkınma hamlelerinin yaşanacağına işaret etmektedir.

Turizm ve sosyal altyapının geliştirilmesine yönelik kamunun teşvik ve yönlendirmeleri gelişmekte olan yöreler için büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla kurulan kalkınma ajansları çeşitli faaliyetlerle bölgesel kalkınmanın en önemli aktörleri konumundadırlar. Avrupa'da 50 yıl önce uygulamaya konulan ve kalkınma stratejilerinde önemli bir kırılma noktası olarak görülen bölgesel kalkınma politikaları, kalkınma ajanslarının koordinasyonu ile yürütülmektedir. Birçok Avrupa ülkesinde Bölgesel Kalkınma Ajansları, 1950'li ve 1960'lı yıllardan bu yana bölgesel ölçekte ekonomiyi canlandırmak, örgütlemek ve geliştirmek üzere çalışmalarını sürdürmektedirler.

Türkiye'de 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun, 25.01.2006 tarihinde TBMM Genel Kurulunda görüşülerek kabul edilmiş, 08.02.2006 tarihli ve 26074 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 6 Temmuz 2006 tarih ve 26220 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Bazı Düzey 2 Bölgelerinde Kalkınma Ajansları Kurulmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı" ile Adana ve Mersin illerini kapsayan Çukurova ve İzmir ilini kapsayan İzmir bölgelerinde Kalkınma Ajansları kurulmuştur.

Kayseri, Sivas ve Yozgat illerini kapsayan Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (ORAN) 25.01.2006 tarih ve 5449 sayılı "Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun"un 3. maddesine dayanılarak T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının koordinasyonunda, 25.07.2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın koordinatörlüğünde oluşturulan Yozgat İli Turizm ve Sosyal Altyapı Çalışma Grubu, farklı zamanlarda düzenlediği toplantılar sonucunda elde ettiği veri ve sonuçları bir rapor olarak hazırlamıştır. Raporun ilk bölümünde turizm sektörü ile bağlantılı temel göstergeler ortaya konularak, elde edilen veriler turizm sektörü bağlamında yorumlanmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde turizm sektörü ele alınmış ve öncelikle mevcut durum analizi yapılmış, sorunlar tespit edilmiş ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri tartışılmıştır. Son olarak turizm sektörü ile ilgili GZFT analizi yapılmıştır. Üçüncü bölümde sosyal altyapı göstergeleri araştırılarak, sorunlar ve çözüm önerileri ortaya konulmuştur. Sonuç bölümünde raporun genel bir

değerlendirmesi yapılarak, bundan sonra yapılacak çalışmalar için bir projeksiyon belirlenmiştir.

2. YOZGAT İLİ TEMEL GÖSTERGELERİ

Bu bölümde Yozgat'ın ekonomik ve sosyal temel göstergelerinin turizm açısından ne anlama geldiği tartışılacaktır. Turizm sektörü turizm dışında birçok alanla ilişkili olan çok boyutlu bir sektör olma özelliği taşımaktadır. Diğer alanlarla karşılıklı etkileşimin dolaylı olması birçok önemli noktanın gözden kaçmasına neden olmaktadır. Bu nedenle öncelikle bu dolaylı ve fakat son derece önemli konunun ele alınması gerekmektedir.

2.1. Rekabet Endeksi ve Turizm

Yozgat'ın turizm potansiyelini geliştirmeye yönelik bir çalışmada bakılacak en önemli göstergelerden biri, ilin rekabetçilik endeksindeki sıralamasıdır. Çünkü turizm sektörü bu endekste bulunan kalemlerle çok yakından ilişkilidir. Örneğin, markalaşma becerisi ve yenilikçilik açısından diğer illerle çok büyük ölçüde farklar varsa, “neden Yozgat” sorusuna verebileceğiniz iyi bir cevabınız yok gibidir. Yozgat'ı diğerlerinden farklı kılan özellikler nedeniyle bu şehre turistik ziyaretler yapılacaktır. Aşağıdaki tabloya göre Yozgat'ın rekabet gücü oldukça zayıf görülmektedir. Örneğin Yozgat, en iyi durumda olduğu “erişilebilirlik” sıralamasında dahi 66. sıradadır. Anadolu'nun merkezinde bulunan bir kent için bu sıralama beklenenin çok gerisindedir. Coğrafi konum olarak avantajının yanı sıra Kayseri ve Ankara gibi büyük şehirlere yakınlığının Yozgat'ı daha avantajlı bir konuma getirmesi beklenebilirdi.

Tablo 1: Yozgat'ın Rekabetçilik Endeksi Sıralamasındaki Yeri (2008-2009)

Türkiye Genel Sıralaması (81 İl İçerisinde)	
Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli	75
Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi	73
Erişilebilirlik	66
Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik	67
Genel Endekste Sıralaması	73

Kaynak: Uluslararası Rekabet Araştırma Kurumu

Diğer taraftan, turizm sektörü hizmet üreten bir sektör olması itibarıyla en fazla beceri ve birikim gerektiren bir ekonomik alandır. Endeks sıralamasında Yozgat 75. sıra ile birçok Doğu Anadolu kentlerinin gerisinde kalmaktadır. Beşeri sermaye ve yaşam kalitesi açısından da ciddi sorunların olduğu görülmektedir. Bu sorunların ilk hissedildiği turizm sektörü bu olumsuz tablodan en çok zarar gören sektör konumundadır. Bir taraftan yüksek kalitede hizmet vermek isteyen işletmeler yeterli

düzeyde kalifiye eleman bulamazken diğer taraftan, beşeri sermaye ve yaşam kalitesindeki düşüklük bu sektörün gelişmesini engellemektedir.

2.2. Mevduat Hesapları ve Turizm

Turizm sektörünü etkileyecek diğer bir gösterge, Yozgat ili içinde turizm yatırımlarını yapacak bir sermayenin olup olmadığını gösteren bankalardaki mevduat hesaplarıdır. Aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi ilk bakışta yüksek bir sermaye birikimi gözükmemektedir. Oysa bu rakamlar Türkiye ortalamasının oldukça altındadır. Yerel gazetelerin hemen her yıl Yozgatlının mevduatlarının fazlalığından söz etmesi gerçekçi bir yaklaşım değildir. Örneğin Sivas'ın mevduat hesapları Yozgat ortalamasının çok daha üstündedir.

Tablo 2: Yozgat İli mevduat hesapları (2009)

Tasarruf Mevduatı	Döviz Tevdiat Hesabı	Diğer	Toplam	Kişi Başına Mevduat (Ortalama)	Kişi Başına Mevduat (Türkiye)
354.279.000 TL	435.575.000 TL	96.558.000 TL	886.412.000 TL	1.818 TL	6.441 TL

Dolayısıyla önemli devlet teşviklerinin olduğu kaplıca turizminde faaliyet gösterecek sermaye sahibi Yozgatlı girişimcilerin bulunmasında zorluk çekilmektedir. Yerli girişimciler 50 milyonluk bir yatırım için yüzde 30 düzeyinde öz sermaye koyabilecek güçte değildirler. Yozgat'ın yaşamış olduğu YİMPAŞ ve YİBİTAŞ gibi önceki olumsuz tecrübeler de fon sahiplerinin çok ortaklı girişimlere sıcak bakmadığını göstermektedir. Çok ortaklı işletmelere olan güvenin oluşturulabildiği bir ortamda yaklaşık 900 Milyon TL'lik birikim birçok yatırım için önemli bir kaynak teşkil edecektir.

2.3. Nüfus ve Göç

Tablo 3: Türkiye ve Yozgat Nüfus Değişimi (1960-2009)

Yıllar	Türkiye	Yozgat
1960	27.754.820	402.400
1965	31.391.421	437,883
1970	35.605.176	464.410
1975	40.347.719	500,371
1980	44.736.957	504,433
1985	50.664.458	545,301

1990	56.473.035	579.150
1997	62.865.574	614,259
2000	67.803.927	682,919
2007	70.586.256	492,127
2008	71.517.100	484,206
2009	72.561.312	487,365

Kaynak: TÜİK

Diğer önemli bir gösterge Yozgat'ın göç veren bir il olması gerçeğini yansıtan rakamlardır. 2009 Yılında yaklaşık 490 bin nüfusa sahip Yozgat'ın 2023 yılında 290 bin nüfusa düşmesi öngörülmektedir. 20 yıllık bir zaman diliminde ilin 200 bin göç vermesi beklenmektedir. Göç olgusu temel olarak bir ilin dinamik ve üretken nüfusunun azalmasını ifade eder. Bu anlamda Yozgat'ı insan sermayesi ve genç nüfus bakımından zor günler beklemektedir. Göçü durdurmak mümkün olmamakla birlikte göç hızını yavaşlatıcı politikaların hem makro hem de mikro planda hızlı bir şekilde devreye sokulması gerekmektedir.

Tablo 4: Yozgat İli Nüfus Projeksiyonu

	2009	2013	2018	2023
Yozgat	487.365	430.562	366.183	290.133

Tablo 5: Şehir Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (2009)

	Yozgat	Türkiye
Şehir Nüfusu/Toplam Nüfus (%)	56	76

Yozgat için şehirleşme oranının Türkiye ortalamasının çok altında olması da bir açmazdır. Henüz şehirleşmesini tamamlayamamış bir kentin turizm potansiyelini harekete geçirmek oldukça güçtür. İl genelinde % 56'lık bir şehirleşme oranı, ortalamanın çok altında bir orandır. Şehirleşmenin düşüklüğü, aslında birçok sorunun da kaynağını göstermektedir. Düşük eğitim düzeyinden yetersiz insan sermayesine kadar birçok sorunun kaynağında Yozgat'ın bir şehir toplumu değil daha çok kırsal bir toplum olması yatmaktadır. Bu nedenle belki de öncelikle Yozgat için yapılacak çalışmalar daha çok kırsal toplumun sorunları üzerinde yoğunlaşmalıdır.

Tablo 6 : Yozgat Göç İstatistikleri

Yıllar	Yozgat İli Net Göç	Yozgat İli Net Göç Hızı (%)
1975-1980 Dönemi	-21,905	-49,18
1980-1985 Dönemi	-14,279	-29,33
1985-1990 Dönemi	-34,502	-64,31
1995-2000 Dönemi	-26,275	-41,88
2007-2008 Dönemi	-14,765	-30,04
2008-2009 Dönemi	-7,841	-016

Tablo 7: Yozgat İli Göç Rakamları (2008-2009)

İl	ADNKS 2009 Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç
Yozgat	487.365	17.705	25.546	-7.841

Kaynak: TÜİK

TÜİK'in verileri yaş gruplarına göre incelendiğinde göç eden nüfusun büyük bir bölümünün 40 yaş ve altı olduğu görülmektedir. Bu da göstermektedir ki, Yozgat her geçen yıl genç, dinamik ve üretken nüfusunu kaybetmektedir. Bu aynı zamanda tersine bir insan kaynağı transferi anlamına gelmektedir.

Tablo 8: Yozgat İli Dışında Yozgat Nüfusuna Kayıtlı Kişi Sayısı

Yozgat Nüfusuna Kayıtlı	Yozgat Nüfusuna Kayıtlı Kişilerin İkamet Ettiği İller				
	Yozgat	Ankara	İstanbul	Kayseri	Diğer İller
Toplam Nüfus (2008 yılı)	447,258	284,416	117,466	50,642	175,855
1.075.637	Yozgat Nüfusuna Kayıtlı Kişilerin İkamet Edilen İllerdeki Payları (%)				
	Yozgat	Ankara	İstanbul	Kayseri	Diğer İller
	41,58	26,44	10,92	4,71	16,35

2.4. Kültürel İstatistik Verileri

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne bağlı birimler olarak il merkezinde İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü ile Müze Müdürlüğü bulunmaktadır. Ayrıca Kültür Merkezi Müdürlüğü ile Güzel Sanatlar Galerisi Müdürlüğü de İl merkezindedir. İlçelerde Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak 12 adet kütüphane hizmet vermektedir. Bunların dışında ihtiyaçları yerel yönetimlerce karşılanmakta olan 10 adet kütüphane hizmet vermektedir.

Tablo 9: Yozgat İli Kültürel İstatistik Verileri (2010)

Yozgat İli Kültür Varlıkları	
Taşınmaz Kültür Eseri Sayısı	180
Sit Alanı Sayısı	153
Müze Kayıtlı Eser Sayısı	7786
Kültür Merkezi Sayısı	2
Sinema Sayısı	3
Kütüphane Sayısı	13
Belediye Belgeli Turistik Tesis Sayısı	27
Belediye Belgeli Tesis Yatak Kapasitesi	1385
Turizm İşletme Belgeli Tesis Sayısı	5
Turizm İşletme Belgeli Tesis Yatak Kapasitesi	584
Gelen Yabancı Turist Sayısı	568
Gelen Yerli Turist Sayısı	37.841
Yıl İçerisinde Müzeyi Ziyaret Eden Kişi Sayısı	8169
Müze Ziyaretinden Elde Edilen Gelir	Ücretsiz

Tablo 10: Yozgat Merkez, İlçeleri Sit Alanları - Sivil, Dini, Askeri, Kamu Mimari Taşınmazlar, Anıtlar

	Arkeolojik Sit Alanları	Doğal Sit Alanları	Kentsel Sit Alanları	Toplam	Sivil	Dini	Askeri	Kamu -	Anıt	Toplam
Yozgat (Merkez)	32	-	2	34	53	37	2	23	1	116
Akdağmadeni	6	-	-	6	4	9	2	5	1	21
Aydıncık	7	-	-	7	-	1	-	-	-	1
Boğazlıyan	28	1	-	29	-	4	-	3	-	7
Çandır	3	-	-	3	-	3	-	1	-	4
Çayıralan	5	-	-	5	-	3	-	-	-	3
Çekerek	3	-	-	3	-	1	-	2	-	2

Kadışehri	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Saraykent	2	1	-	3	-	-	-	2	-	2
Sarıkaya	16	-	-	16	3	2	-	2	-	7
Sorgun	21	-	-	21	-	3	-	-	-	3
şefaatli	11	-	-	11	1	4	-	2	-	7
Yenifakılı	5	-	-	5	-	-	-	2	-	2
Yerköy	9	-	-	9	-	2	-	3	-	5
Toplam	151	2	2	155	62	68	4	45	2	181

2.5. İklim Verileri

Tablo 11: Uzun Yıllar İçerisinde Gerçekleşen Meteorolojik Değerler (1975-2008)

Yozgat	Ortalama Sıcaklık (°C)	Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	Ortalama Yağış Miktarı (kg/m2)
Ocak	-1,9	2,1	-5,3	2,9	13,3	64,8
şubat	-1,1	3,3	-4,8	4,1	13,0	62,1
Mart	2,6	8,0	-1,8	5,4	13,0	62,8
Nisan	8,4	13,9	3,5	6,3	14,4	72,6
Mayıs	12,8	18,4	7,2	8,1	14,5	63,0
Haziran	16,6	22,5	10,3	10,0	8,9	40,9
Temmuz	19,6	26,0	12,9	11,0	3,9	14,0
Ağustos	19,5	26,1	12,9	10,7	3,3	10,4
Eylül	15,5	22,8	9,5	9,1	4,6	19,2
Ekim	10,1	16,8	5,3	6,7	7,9	41,9
Kasım	4,2	9,7	0,3	4,5	10,1	70,0
Aralık	0,1	4,0	-3,1	2,9	13,5	75,0

Kaynak: www.meteoroloji.gov.tr

Tablodan da görüleceği gibi özellikle yaz aylarındaki serin sayılabilecek sıcaklıklar, Yozgat ilinin doğal bir yayla havasına sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle kültür,

spor ve sağlık turizmi açısından yaz aylarının boğucu olmayan, düşük nemli havası önemli bir avantaj olarak değerlendirilebilir.

2.6. Sosyo – Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

Tablo 12 : İller Bazında Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (2003)

1 İSTANBUL	16 EDİRNE	31 BURDUR	46 ÇORUM	61 TOKAT	76 BİNGÖL
2 ANKARA	17 MERSİN	32 SAMSUN	47 OSMANİYE	62 ORDU	77 HAKKARİ
3 İZMİR	18 BİLECİK	33 KIRIKKALE	48 K.MARAŞ	63 DİYARBAKIR	78 ŞIRNAK
4 KOCAELİ	19 KAYSERİ	34 NEVŞEHİR	49 NİĞDE	64 YOZGAT	79 BİTLİS
5 BURSA	20 GAZİANTEP	35 KARAMAN	50 GİRESUN	65 ADIYAMAN	80 AĞRI
6 ESKİŞEHİR	21 ZONGULDAK	36 ELAZIĞ	51 KASTAMONU	66 BAYBURT	81 MUŞ
7 TEKİRDAĞ	22 AYDIN	37 RİZE	52 TUNCELİ	67 KARS	
8 ADANA	23 SAKARYA	38 TRABZON	53 SİVAS	68 ŞANLIURFA	
9 YALOVA	24 ÇANAKKALE	39 AMASYA	54 KİLİS	69 IĞDIR	
10 ANTALYA	25 MANİSA	40 KÜTAHYA	55 BARTIN	70 BATMAN	
11 KIRKLARELİ	26 KONYA	41 MALATYA	56 AKSARAY	71 GÜMÜŞHANE	
12 DENİZLİ	27 KARABÜK	42 KIRŞEHİR	57 SİNOP	72 MARDİN	
13 MUĞLA	28 ISPARTA	43 ARTVİN	58 ERZİNCAN	73 SİİRT	
14 BOLU	29 HATAY	44 AFYON	59 ÇANKIRI	74 ARDAHAN	
15 BALIKESİR	30 UŞAK	45 DÜZCE	60 ERZURUM	75 VAN	

Tablo 13 : İlçelere Göre Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (2003)

YOZGAT	858 İlçe İçerisinde Genel Sıralama	Gelişmişlik Grubu	İl İçi Sıralama
Merkez	149	3	1
Yerköy	209	3	2
Çandır	319	3	3
Boğazlıyan	389	4	4
Sorgun	394	4	5
Çayıralan	461	4	6
Şefaati	487	4	7
Yenifaklı	532	4	8

Sarıkaya	541	4	9
Saraykent	626	4	10
Çekerek	667	5	11
Akdağmadeni	685	6	12
Aydıncık	772	6	13
Kadışehir	808	6	14

2.7. Suç İstatistikleri

Yozgat ili suç istatistikleri ilin güvenilirlik düzeyini belirlemede önemli bir rol oynayacaktır. Yozgat'ın göreceli olarak güvenilir bir şehir olması, turizm açısından tercih edilebilirliğini artırmada önemli bir rol oynayacaktır.

Tablo 14: Yozgat İli Suç İstatistikleri

	Toplam	Öldürme	Yaralama	Cinsel Suçlar	Adam Kaçırma	Hakaret	Hırsızlık	Dolandırıcılık	Zimmet	Kaçakçılık	Diğer
2003	550	16	35	6	1	2	40	10	1	2	437
2004	627	22	32	7	2	4	41	10	6	2	501
2005	249	16	49	6	2	3	43	11	1	2	116
2006	605	34	53	15	4	13	39	18	2	2	425
2007	875	19	99	8	1	10	27	21	2	1	687
2008	374	18	49	9	-	17	20	14	3	2	242

2.8. Ulaşım

2009 yılı sonu itibariyle Yozgat ili sınırları içerisinde tamamlanarak hizmete giren 93 km uzunluğundaki bölünmüş yol ile birlikte toplam 244,5 km bölünmüş yola ulaşılmıştır. İl'de demiryolu ulaşımı ile Ankara-Kayseri ve Doğu Anadolu Bölgesi'ne bağlantı sağlanmaktadır. İl sınırları içerisinde tamamı ana hat olan 130 km'lik demiryolu ağı olup, Yerköy, Şefaattli ve Yeni Fakılı ilçelerinde tren istasyonu bulunmaktadır. İl havayolu ulaşımı imkânına sahip değildir. Hızlı Tren Projesi, toplam uzunluğu 455 km olan Ankara-Yozgat-Sivas devlet demiryolu hattının başlama ve bitiş tarihi olarak 2007-2013 yılları planlanmıştır. 292 km uzunluğundaki Yerköy-Sivas bölümünün altyapı ihalesi

05.05.2008 tarihinde yapılmış olup, 13.03.2009 tarihinde temel atılarak inşaatına başlanılmıştır.

Hızlı tren projesi tamamlandığı zaman Türkiye'nin politik ve akademik merkezi durumunda olan Başkent Ankara'ya Yozgat ilinin ulaşım mesafesi 1,5 saate kadar düşecektir. Bu durum özellikle Bozok Üniversitesi'nin ve turizminin gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır.

2.9. Kişi Başına Gayrisafi Yurtiçi Hasıla

Tablo 15: Kişi Başına GSYİH Sıralamasına Göre İller (2001)

Sıra No	İller	GSYİH (\$)	Sıra No	İller	GSYİH (\$)
1	Kocaeli	6,165	42	Tunceli	1,584
2	Bolu	4,216	43	Konya	1,554
3	Kırklareli	0.004	44	Isparta	0.002
4	Yalova	3,463	45	Trabzon	1,506
5	Muğla	3,308	46	Kırşehir	1,488
6	İzmir	3,215	47	Sinop	1,459
7	İstanbul	3,063	48	Giresun	1,443
8	Zonguldak	2,969	49	Amasya	1,439
9	Ankara	2,752	50	Uşak	1,436
10	Kırıkkale	2,725	51	Malatya	1,417
11	Bilecik	2,584	52	Sivas	1,399
12	Eskişehir	2,513	53	Tokat	0.001
13	Bursa	2,507	54	Diyarbakır	1,313
14	Tekirdağ	2,498	55	Afyon	1,263
15	Manisa	2,459	56	Batman	1,216
16	Mersin	2,452	57	Erzincan	1,158
17	Edirne	2,403	58	Osmaniye	1,157
18	Adana	2,339	59	Düzce	1,142
19	Çanakkale	2,335	60	Çankırı	1,136
20	Antalya	2,193	61	Siirt	1,111
21	Artvin	2,137	62	Gümüşhane	1,075

22	Denizli	2,133	63	Ordu	1,064
23	Nevşehir	2,117	64	Bartın	1,061
24	Sakarya	2,108	65	Erzurum	1,061
25	Aydın	2,017	66	Bayburt	1,017
26	Karaman	2,012	67	Şanlıurfa	1,008
27	Balıkesir	2,005	68	Mardin	983
28	Burdur	1,951	69	Aksaray	966
29	Rize	1,897	70	Adıyaman	918
30	Kilis	1,817	71	Kars	886
31	Kayseri	1,806	72	Van	859
32	Kütahya	1,805	73	Iğdır	855
33	Kastamonu	1,781	74	Yozgat	852
34	Niğde	1,781	75	Ardahan	842
35	Hatay	1,757	76	Hakkâri	836
36	Elazığ	1,704	77	Bingöl	795
37	Samsun	0,002	78	Bitlis	646
38	Çorum	1,654	79	Şırnak	638
39	Gaziantep	1,593	80	Muş	578
40	Karabük	1,587	81	Ağrı	568
41	K.Maraş	1,584		TÜRKİYE	2,146

Yozgat'ın 2011 yılı kişi başına gayrisafi yurtiçi hâsıla rakamları kıyas yoluyla tahmin edilebilir. Buna göre Türkiye 2010 yılı KBGSYİH'sı 10.076 Dolar olarak hesaplanmıştır. 2001-2011 yılları arasında artış yaklaşık 5 mislidir. Buna göre Yozgat'ın 2010 KBGSYİH'sının $852 \times 5 = 4260$ Dolar olarak tahmin edilebilir.

3. YOZGAT İLİ TURİZM SEKTÖRÜ: MEVCUT DURUM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

3.1. Konaklama

Yozgat genelinde turizm sektöründe faaliyet gösteren tesis sayılarının ve bu tesislerde ortalama kalış sürelerinin hem TR72 bölgesi hem de Türkiye geneli ortalama rakamları açısından oldukça düşük görülmektedir. 2009 rakamlarıyla toplamda Yozgat'ta konaklayan turist sayısı 81.123 kişidir. Türkiye genelinde 20 milyon turist potansiyelinden sadece binde 4'ü Yozgat'ı tercih etmiştir.

Tablo 16: Yozgat Tesis Türlerine Göre Yerli ve Yabancı Turist Sayısı (2009)

	Yabancı	Yerli	Toplam
Otel	-	60.638	60.638
Motel	-	7.874	7.874
Kaplıca	-	13.611	13.611
Pansiyon	-	-	-
YOZGAT		81.123	81.123

Kaynak: ORAN TR72 Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı, s. 55.

Aşağıdaki kalış sürelerine baktığımızda Yozgat, Türkiye geneli 2,2 kişi ortalama kalış süresine göre oldukça düşük bir orana sahiptir. Ortalama 1 gece olan kalış süresinin 2 geceye çıkartılmasının uzun dönemde ancak termal sağlık turizminin gelişmesi ile mümkün olacağı görülmektedir. Nitekim komşu şehir olan Sivas'ta kaplıcalarda ortalama kalış süresinin 4 gece olması böyle bir tespitin gerçekçi olduğunu göstermektedir. ORAN Kalkınma Ajansı'nın yaptığı çalışmaya göre bölgenin kaplıca tesislerindeki ortalama kalış süreleri incelendiğinde, Sivas ilinin yabancı turistlerde 5,6 ve yerli turistlerde 3,4 ortalama gün sayısı ile Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Bunun en önemli sebebi Kangal Balıklı Kaplıca tesislerinde tedavi sürecine dâhil olmuş olan hasta sayısıdır.

Tablo 17: Tesis Türlerine Göre Ortalama Kalış Süresi (2009)

	Yabancı	Yerli	Toplam
Otel	-	1.0	1.0
Motel	-	1.0	1.0
Kaplıca	-	1.0	1.0
Pansiyon	-	-	-

Yozgat'ta yerli ve yabancı turist sayısının azlığı ve bu nedenle çok düşük talep düzeyi tesis sayısını da etkilemektedir. Toplamda 23 adet olan tesis sayısının yaklaşık 480 bin nüfusa sahip ve Türkiye'nin merkezinde bulunan bir şehir için çok yetersiz olduğu tahmin edilebilir. Ancak burada üzerinde durulması gereken husus, turist sayısının azlığı mı tesis sayısını daha çok etkiliyor yoksa yetersiz ve düşük kaliteli tesisler mi turistlerin Yozgat'ta konaklamasında caydırıcı bir rol oynuyor? Öncelikle bu sorunun net bir şekilde cevaplandırılması gerekmektedir.

Tablo 18: Yozgat İli ve Türkiye Geneli Belediye Belgeli Konaklama Tesisi, Oda ve Yatak Sayısı

	Yozgat	Türkiye
Tesis Sayısı	23	7.115
Oda Sayısı	492	176.637
Yatak Sayısı	1.251	402.289

Tablo 19: Yozgat İli Turizm İşletme Belgeli Ve Belediye Belgeli Oteller, Oda ve Yatak Sayıları

İlçesi	Tesisin Adı	Sınıfı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Merkez	Galata Çamlık Oteli	***	68	140
Merkez	Yılmaz Oteli	**	44	82
Merkez	Yimpaş Hotel	***	37	54
Merkez	Grand Eser Oteli	***** Yatırım Bel.	76	200
Sarıkaya	Mehmetoğulları Oteli	Turistik	25	60
Sorgun	Kervansaray Oteli	Turistik	24	60
Sorgun	Büyük Termal	Belediye Bel.	138	726
Sorgun	Bulduk Oteli	Turistik	20	40
Sorgun	Huzur Oteli	Turistik	24	51
Şefaati	Belediye Oteli	Turistik	30	63
Akdağmadeni	Saraçoğlu Oteli	Turistik	15	36
Boğazlıyan	Meydan Palas Oteli	Turistik	11	26
Boğazlayan	Dedeman Cavlak Termal	*Yatırım Bel.	314	968

Aydıncık	Aydıncık Oteli	Turistik	10	22
Saraykent	Saraykent Oteli	Turistik	20	50
Çayıralan	Şahinerler Oteli	Turistik	17	40
Çandır	Çandır Oteli	Turistik	12	30
Yenifakılı	Yenifakılı Oteli	Turistik	13	26
Yerköy	Özdemir Oteli	Turistik	30	54
Yerköy	Murat Oteli	Turistik	42	80
Yerköy	Erbaş Motel	Turistik	8	19
Sarıkaya	Sinan Oteli	Turistik	12	35
Sarıkaya	Merkez Oteli	Turistik	18	54
Sarıkaya	Demirbaş Oteli	Turistik	19	56
Sarıkaya	Kent Oteli	Turistik	29	73
TOPLAM			1056	3045

Tablo 20: Yozgat İli Seyahat Acenteleri

	İlçesi	Adı	Sınıf	Adres
1	erkez	Çavuşoğlu Turizm Seyahat Acentesi	A	Lise Cad.N0: 59/Yozgat
2	Merkez	66 Ferhat Turizm Seyahat Acen esi	A	Meydan Yeri Saat Kulesi Karşısı Eser İş Hanı
3	Merkez	Navigatour Seyahat Acentesi	A	İstanbuluoğlu Mah. Nurdoğdu Apt.A Blok Kat 2
4	Sorgun	Unpa Turizm Seyahat Acente i	A	Bahçelievler Mah. Cum. Cad. Halisbaba İşh. Kat:2 No:9
5	orgu	Uhuvvet Turizm Seyahat centesi	A	Bahçelievler Mah. Atatürk Bul. Uğur Apt. B Blok Bürolar Kısmı

3.2. Turist Profili ve Ortalama Harcamalar

Bu konuda Yozgat'a özel bilimsel bir çalışma yapılmamıştır. Gelen turistin, cinsiyetini, eğitim düzeyini, hangi amaçlarla geldiğini (kültürel, sağlık, akraba, eş-dost ziyareti vb.), ortalama yaş grubunu ve nihayet ortalama günlük ne kadar bir harcama yapıldığını tespit etmeye yönelik bir anket araştırmasının yapılması öncelikli bir çalışma olarak görülmektedir. Genel gözlemlere bakılarak yapılacak bir değerlendirmede aşağıdaki sonuçlar tahmin edilebilir:

Gelen turistlerin büyük bir bölümünü kültür turizmi başlığı altında değerlendirebiliriz. Son zamanlarda kurulan termal tesislerin sağlık amaçlı turizmi de canlandırdığı söylenebilir. Bunun yanında sayıları yaklaşık 1 milyon olduğu tahmin edilen ve Yozgat dışında yaşayan kişilerin akraba ve eş-dost ziyaretleri de önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Özellikle yurtdışında yaşayan Yozgatlıların yaz sezonunda yaptıkları yoğun ziyaretler, il genelinde önemli ölçüde ekonomik canlanma kaynağı olarak görülmektedir.

Gelen turist sayısının Yozgat ekonomisine statik gelir katkısını bulabilmek için, günlük harcama rakamlarına ulaşmamız gerekmektedir. Yozgat özelinde böyle bir çalışma yapılmamakla birlikte Mardin ili için yapılan bir çalışma örnek alınabilir. Buna göre gelen turistin ortalama günlük 250 TL harcama yaptığı söylenebilir. 2009 rakamlarıyla 81 bin turistin ortalama iki gün kaldığını düşünürsek $162 \text{ bin} \times 250 \text{ TL} = 40 \text{ Milyon } 500 \text{ Bin TL}$ 'lik bir rakama ulaşılabilir. Kayıtlara giren turist sayısı temel alınarak yapılan bu hesaplama göre Yozgat gibi küçük bir şehir için bunun önemli bir miktar olduğu görülmektedir.

Bunun yanında özellikle yurtdışından gelerek aile ve memleket ziyaretlerinde bulunan kişiler büyük bir olasılıkla resmi kayıtlarda görülmemektedir. Oysa yurt dışında çok sayıda Yozgatlının bulunduğunu da biliyoruz. Bu rakamların net bir şekilde ortaya konulabilmesi için Üniversite ve ORAN Kalkınma Ajansı'nın çeşitli alan araştırmaları yapması gerekmektedir. Yurtdışı potansiyelinin istatistiksel verileri, hem mevcut durumu tespit etmek hem de bu potansiyelin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar için ivedi olarak ortaya çıkartılmalıdır.

3.3. Turizm Alt Sektörleri

3.3.1. Termal Sağlık Turizmi

Türkiye'de keşfedilmiş 170 adet jeotermal alan ve alt sıcaklık sınırı 20°C kabul edilen toplam 1000 dolayında sıcak ve mineralli su kaynağı ile ülkemiz Avrupa'da birinci sıradadır. Bilinen tüm jeotermal kaynaklarımızın sadece tümünün değerlendirilmemesine rağmen Türkiye'deki jeotermal akışkanların ısıtma (şehir, konut,

sera, termal tesis) amaçlı mevcut kullanım kapasitesi ile Türkiye, Dünya'da 5. sırada yer almaktadır.

Ülkemizde 31.500 MWt olarak tahmin edilen jeotermal ısı potansiyeli ve toplam jeotermal elektrik kapasitesinin 2000 MWe (16 Milyar kWh/Yıl) olarak açıklanmış olmasına karşın halen 30 MWe elektrik üretimi yapılmaktadır. Türkiye'nin 2013 yılı jeotermal enerjiden elektrik üretim hedefi ise 550 MWe (4 Milyar kWh/Yıl) olarak gösterilmektedir.

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de jeotermal alanlar farklı tektonik kuşak ve/veya volkanik alanlar üzerinde bulunmaktadır. Alp Orojenezine bağlı olarak gelişmiş farklı tektonik kuşakların etkisiyle ülkenin farklı bölgelerinde zengin jeotermal enerji potansiyeli bulunmakta ve bu potansiyelin bir kısmı farklı uygulamalarla kullanılmaktadır.

Orta Anadolu'daki jeotermal sistemler genelde volkanik aktivitelere bağlıdır. Bu bölgedeki önemli jeotermal alanlar: Ankara-Kızılcahamam sahası(86°C), Kırşehir Terme sahası (57°C), Afyon-Ömer-Gecek sahası (98 °C), Afyon-Sandıklı sahası (70°C), Nevşehir Kozaklı sahası (93°C), Aksaray-Ziga sahası (65 °C), Sivas-Sıcak Çermik sahası (49°C)ve Yozgat-Sorgun sahası (75°C), Yozgat- Sarıkaya(65 °C),Yozgat-Yerköy(55-62 °C), Yozgat-Boğazlıyan (63 °C), Yozgat- Saraykent (98 °C).

Türkiye'nin jeotermal enerji potansiyelinin yaklaşık %46'sı ısıtmaya uygun sahalardan oluşmaktadır. Halen konut ısıtmasında jeotermal enerjiyi kullanan şehirler: Balçova ve Narlıdere- İzmir'de (125-145 °C) 24000 konut, Salihli -Manisa'da (94 °C) 4100 konut, Gönen-Balıkesir'de (80 °C) 3400 konut, Sarayköy-Denizli (140 °C)1500 konut, Simav-Kütahya'da (137 °C) 5000 konut, Edremit-Balıkesir (60°C) 2000 konut, Bigadiç-Çanakkale'de (96°C) 1500 konut, Orta ve Doğu Anadolu'da: Kırşehir'de (50°C) 1900 konut, Kızılcahamam-Ankara'da (80 °C)2500 konut, Sandıklı-Afyon'da (70°C) 3600 konut, Afyon'da (95 °C) 4500 konut, Diyardin-Ağrı'da (70 °C) 150 konut, **Sarıkaya-Yozgat'ta (50 °C) 400 konut, Yerköy-Yozgat (62 °C) 500** konuttur (alt yapısı hazırlanmıştır) **Yozgat-Sorgun (75 °C) 1500 konut.**

Jeotermal enerji alanındaki en önemli gelişme termal kullanım konusunda olacaktır. Jeotermal kaynak kullanımıyla ilgili olarak başta kimyasal sorun olmak üzere, birçok engelleyici faktör çözüme kavuşturulmuştur. Jeotermal zenginliklerimiz yoğunluğuna ve tarihsel geçmişine bakıldığında, ülkemizin sağlık turizmi açısından da ne kadar elverişli bir ülke olduğu görülmektedir. Türkiye'de jeotermal enerjinin bu alandaki kullanımının hızla artması beklenmektedir.

Tarihin ilk dönemlerinden gelen kaplıca kültürü, bugünkü sağlık turizminin temelini oluşturmuş, termal turizm tesisleri yaygınlaşmış, bunun yanı sıra son yüzyıllarda artan enerji gereksinimi ile birlikte doğrudan kullanma yöntemleri ve elektrik üretimindeki

gelişmeler, madde ve minerallerden yararlanma ihtiyacı, jeotermal enerjinin bir uzmanlık dalı, dünya için vazgeçilmez bir alternatif enerji kaynağı olmasını sağlamıştır.

Ülkemizde 200'e yakın kaplıca bulunmaktadır. Bu kaplıcaların bir kısmı termal turizme yönelmişler ve otele dönüşmüş, bir kısmı fizik tedavi uygulamalarının da yapıldığı termal sağlık otelleri olarak hizmet vermektedir.

Türkiye, dünya jeotermal kaynaklarının dağılımında ilk beşe girmekte ve Avrupa'da birinci sırada yer almaktadır. TR72 Bölgesi de kaplıca potansiyeli bakımından Türkiye'nin verimli coğrafyalarından biridir. Burada kaplıcalar genellikle termal turizm kapsamında değerlendirilmekte, ancak kür anlayışından uzak kaplıcalarda gününbirlik ziyaretler ön planda olmaktadır. Türkiye ve bölgemiz kaplıca turizmine kaynak oluşturabilecek yeterli potansiyele sahip olmasına rağmen kaplıcaların durumu, kalış sürelerinin uzun olmayışı ile istenilen turist sayısına ve turizm gelirine ulaşamaması sağlık turizmi bağlamında yeni uygulama ve düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin 2023 Turizm Stratejisi'nde yer alan turizm çeşitlendirmesi hedeflerinin başında sağlık turizmi ve termal turizm gelmektedir. Türkiye'nin termal turizm alanında Avrupa'da birinci tercih noktası olmasına yönelik olarak bu alandaki tüm kaynakların etkin değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Bunu takiben jeotermal kaynak odaklı "Turizm Merkezi" ve/veya "Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişme Bölgesi" ilan edilebilecek alanların belirlenerek, fiziki planlarının tamamlanmasından sonra turizm yatırımcılarına tahsisinin mümkün olduğunca kısa bir sürede gerçekleştirilmesi gibi hedeflerin ortaya koyulması düşünülebilir. Bu bağlamda TR72 Bölgesi'nden Yozgat, öncelikli termal turizm master planı hazırlanacak dört bölgeden Orta Anadolu Termal Turizm Kentler Bölgesi'nde yer almaktadır.

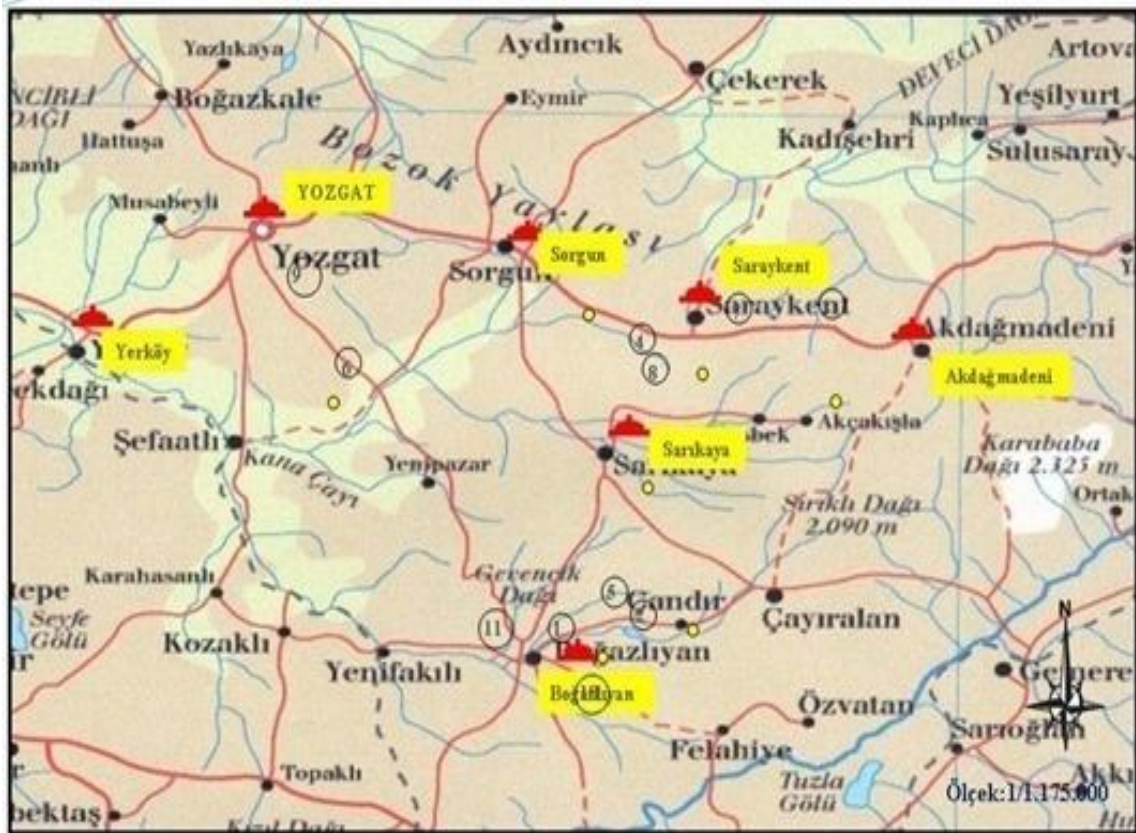
TR72 Bölgesi'nde Yozgat'ta yer alan Boğazlıyan, Sorgun, Sarıkaya, Yerköy, Saraykent, Akdağmadeni termal tesisleri hizmet sunmaya devam etmektedir. Yozgat ilçelerindeki bu potansiyelin mevcut durumu aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 21: Jeotermal enerjinin sıcaklığa göre kullanım alanları (Lindal Diyagramı)

Sıcaklık	Jeotermal Enerjinin Sıcaklıklara Göre Kullanım Alanları
180	Yüksek konsantrasyonlu solüsyonların buharlaştırılması, Elektrik
170	Diatomitlerin kurutulması, ağır su ve hidrojen sülfid eldesi
160	Kereste kurutmacılığı, balık kurutmacılığı
150	Bayer's metodu ile alüminyum eldesi
140	Konservecilik, çiftlik ürünlerinin çabuk kurutulması

130	Şeker endüstrisi, Tuz endüstrisi
120	Distilasyonla temiz su elde edilmesi
110	Çimento kurutmacılığı
100	Organik maddeleri kurutma (Deniz yosunu, çimen, sebze)
90	Balık Kurutma(stok balık)
80	Yer ve sera ısıtmacılığı
70	Soğutma(Alt sıcaklık limiti)
60	Sera, ahır ve kümes ısıtmacılığı
50	Mantar yetiştirme, balneolojik hamamlar
40	Toprak ısıtma
30	Yüzme havuzları, fermantasyonlar ve damıtma
20	Balık çiftlikleri

Yozgat İli Termal Kaynakları Haritası

Kaynak: Yozgat Ticaret ve Sanayi Odası

İlimizdeki alternatif turizm çeşitlerinin en önemlisi olan ve büyük bir potansiyel oluşturan 'Termal (Sağlık) Turizmi üzerinde en çok çalışılması gereken konuların başında gelmektedir. Yozgat ili başta Sorgun, Sarıkaya, Boğazlıyan, Yerköy, Saraykent ve Akdağmadeni olmak üzere önemli jeotermal kaynaklara sahiptir.

Sarıkaya İlçesinde bulunan kaplıca suları florür içeren oligo metalik sular grubundan olup; 48 derece sıcaklığa ve 28 lt/sn debiye sahiptir.

Boğazlıyan İlçesinde bulunan kaplıca suyu bikarbonatlı, klorürlü, sülfatlı sular grubundan olup 32-44 derece arasında 320 lt/sn debiye sahiptir.

Sorgun İlçesinde bulunan kaplıca sularının klorlu, sülfatlı, sodyum klorür, sodyum sülfat sular grubundan olduğu 50 - 61 derece arasında sıcaklığa ve 41lt/sn debiye sahiptir.

Yerköy İlçesinde bulunan kaplıca suyunun klorlu, sülfatlı sular grubundan olup, 44 derece sıcaklığa sahiptir.

Saraykent İlçesinde bulunan kaplıca suyunun sodyum klorürlü, sodyum bikarbonatlı, kalsiyum sülfatlı sular grubundan olduğu, 70 derece ile 74 derece sıcaklığında olup; 10-14 lt/sn debiye sahiptir.

Bu kaplıcalarda yapılan araştırmalar ve tahliller sonucunda tıp otoriteleri tarafından: Romatizmal ağrılar, eklem kireçlenmeleri (Artroz) , kalça eklemi kireçlenmeleri, dejeneratif romatizmalar, bel fitikleri ve buna bağlı siyatik ağrıları, ağırlı kadın hastalıkları, kadınların enfeksiyona bağlı olarak süregelen akıntılar, spastik ağrılar, spastik kolitler, böbrek taşlarının düşmesinde ürter üzerinde spazmatik etki, karaciğer ve safra kesesi taşları, cilt hastalıkları vb. rahatsızlıklara iyi geldiği saptanmıştır.

Ayrıca bu kaplıcaların bulunduğu alanlarda yapılan araştırmalarda bölgenin tarihini aydınlatacak önemli buluntular ele geçirilmiştir. Böylece bu bölgelerin eski çağlardan beri termal turizm yönüyle önemli merkezler olduğu kanıtlanmıştır.

Sonuç olarak yukarıda önemini ve özelliklerini özetlemeye çalıştığımız jeotermal kaynakların ıslah edilerek bu bölgelerin çağdaş turizm hareketleri ve gereksinimleri doğrultusunda reorganizasyona tabi tutulması zorunludur. İlimizdeki alternatif turizm çeşitlerinin en önemlisi olan Termal (sağlık) Turizmi potansiyeli olarak yurdumuzun en önemli merkezlerinden biri durumunda olan Yozgat ilinde modern termal kaplıca ve tesislerin teşvik edilmesi gerekmektedir. (Yozgat İl Özel İdaresi Stratejik Planı)

Jeotermal enerji potansiyelinin yeryüzüne çıkartılması için etüt, fizibilite ve kuyu açma çalışmalarına ağırlık verilmelidir. İlçelerdeki suların sıcaklık durumlarına göre spor kompleksleri, rehabilitasyon merkezleri, süs balıkçılığının geliştirilmesi, konutların jeotermal kaynaklarla ısıtılması, seracılıkta kullanılması ve turizm amacına yönelik olarak kaplıca ve otellerde kullanılması entegre kullanım teşvik edilmelidir.

Ayrıca bölgedeki kaplıcaların durumu ve termal suların kullanımına yönelik alternatif çalışmaların yapılması, kaplıca turizmi konusunda yayın, istatistik, tanıtım çalışmalarına ağırlık verilmesi, üniversitelerin ilgili bölümleri ve STK'lar tarafından kaplıca turizminin gelişmesine yönelik çalışmalara hız verilmesi ve kaplıca turizmi konusunda bölge sakinleri bilinç düzeyinin artırılması önem arz etmektedir.

Tablo 22: Turizm Sektöründe Yapılabilecek Yatırım Bileşenlerinin Uygunluğu

Turizm Sektöründe Yapılabilecek Yatırımlar	Bileşenler					
	Ulaştırma	Enerji	Sermaye	Hammadde	Teknoloji	İşgücü
Termal Turizm	+	+	+	+	+	+
Yayla Turizmi (Eko Turizm)	+	+	-	+	+	-

Kaynak: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Yozgat İli Yatırım Ortamı ve Yapılabilir Yatırım Araştırması, 2005

Tablo 23: Yozgat İli Turizm Gelişim Bileşenlerinin Bulunabilirlikleri

Bileşenler	Bulunabilirlik Düzeyi		
	Yeterli	Kısmen Yeterli	Yetersiz
Ulaştırma	X		
Enerji	X		
Sermaye		x	
Hammadde	X		
Teknoloji		x	
İş gücü		x	

Yozgat İlinde Jeotermal Kaynaklarla Yapılacak Yatırımlara İlişkin Devlet Yardımları ve Teşvikler

Yatırımlarda devlet yardım ve teşviklerinin hukuki dayanağını, Bakanlar Kurulunun 2009/15199 sayılı kararı ve Hazine Müsteşarlığının “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ”i oluşturmaktadır. Yatırım desteklerinin uygulanması açısından 28.08.2002 tarih ve 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında yer alan İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırmasında Düzey 2 Bölgeleri, sosyo-

ekonomik gelişmişlik seviyeleri dikkate alınarak dört gruba ayrılmıştır. İl, Kayseri ve Sivas illeri ile birlikte TR 72 Kalkınma Bölgesi olarak 3. bölgede yer almaktadır.

Tablo 23: Yozgat İlinde Jeotermal Kaynaklarla Yapılacak Yatırımlara İlişkin Sektörler

Sektörün US 97 Kodu	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler	Asgari Yatırım Tutarları Ve Kapasiteleri
5510.1.01, 5510.2.01	*seracılık	10 dekar
5510.5.02, 5510.5.04	*oteller	3 yıldız ve üzeri

Yukarıda bahsi geçen mevzuat ışığında İlimizde yatırım yapacak olan gerçek ve tüzel kişiler;

- 1) Vergi indirimi,
- 2) Sigorta primi işveren hissesi desteği,
- 3) Yatırım yeri tahsisi,
- 4) Faiz desteği,
- 5) KDV İstisnası
- 6) Gümrük Muafiyeti desteklerinden yararlanabilir.

Jeotermal Yatırımlara İlişkin “Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Çerçevesinde Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Tebliği” Ekonomik Yatırımlar Destekleme Programı Yatırım Konuları:

Alternatif enerji kaynakları kullanan seraların yapımına yönelik yatırımlar, tebliğ kapsamında bulunan konularla ilgili tarımsal faaliyetlere yönelik yapılmış veya yapılacak tesislerde kullanılmak üzere, alternatif enerji kaynaklarından jeotermal, biyogaz, güneş ve rüzgâr enerjisi üretim tesisleri, hibe desteği kapsamında değerlendirilir.

Ekonomik Yatırım Konularında Yatırım Tutarı ve Destekleme Oranı:

Ekonomik yatırımlar için proje başvurularında hibeye esas proje tutarı, gerçek kişi başvurularında 100.000 Türk Lirasını, tüzel kişi başvuruları için ise 500.000 Türk Lirasını geçemez. Hibeye esas proje tutarının % 50 sine hibe yoluyla destek verilir.

Boğazlıyan Termal Turizm Teşviki Hakkında Yasa (Turizm Yatırımcılarına Kamu Taşınmazı Tahsis Şartnamesi- Yozgat Boğazlıyan Bahariye Termal Turizm Merkezi)

İL : Yozgat

İLÇE : Boğazlıyan

KÖY/MAH. : Bahariye

MEVKİİ : Hamambaşı

MÜLKİYET : Hazine

TASARRUF YETKİSİ VEREN KURUM / TARİH - SAYI

Maliye Bakanlığı / 18.09.2010 tarih ve 934 sayılı Olur

TAHSİS SÜRESİ: 49 yıl (Turizm Tesis Alanı)

20 yıl (Günübirlik Tesis Alanı)

PLAN DURUMU

1/25.000: Yozgat Boğazlıyan Bahariye Termal Turizm Merkezi Çevre Düzeni Planı (Onama Tarihi: 25.08.2008)

PLAN KARARI: Turizm Tesis Alanı, Günübirlik Tesis Alanı

Altyapı Durumu

Tahsise konu parseller Yenifakılı ile Boğazlıyan İlçesi Karayolu arasından yer almaktadır. Yerleşmede, altyapı hizmetlerinden yararlanılamamaktadır. İhtiyaca cevap vermeyen kentsel altyapı hizmetleri Belediye, ilgili kamu kurumları ve/veya yatırımcılar tarafından yapılacak veya gerekli maddi katkı sağlanacaktır. Tahsise konu taşınmazların yer aldığı Yozgat Boğazlıyan Bahariye Termal Turizm Merkezi'nde 33 °C sıcaklık ve 300 lt/sn debide sıcak su kaynağı bulunmaktadır. Alanda Boğazlıyan Belediyesi tarafından açılmış iki adet sıcak su sondajından 35,5 °C sıcaklık ve 100 lt/sn debide jeotermal kaynak temin edilmektedir.

Yozgat'ın Jeotermal Enerji Potansiyeli

Yozgat Merkez ve İlçeleri ile jeotermal enerji açısından yüksek potansiyele sahiptir. Yozgat İlinin Sorgun, Sarıkaya, Saraykent, Yerköy, Yenifakılı, Boğazlıyan, Akdağmadeni, Merkez-Çatakboğazı jeotermal su potansiyeline sahip, jeotermal alanlarıdır. Yozgat il genelinde ilgili Kurumlar ve İl Özel İdaresi tarafından yapılan jeotermal enerji potansiyeli tespit çalışmaları sonucunda Yozgat genelinde potansiyelin 1000 lt/sn olduğu, ancak bu enerjinin 500 lt/sn'nin yeryüzüne çıkartıldığı anlaşılmıştır.

Tablo 24: Yozgat İlinde Açılan Sıcak Su Kuyularına İlişkin Bilgiler

Jeotermal Alan	Kuyu No	Pafta No (1/25000)	Tarih	Derinlik (m)	Sıcaklık (° C)	Debi (lt/sn)
YOZGAT ÇATAKBOĞAZI	YG-1	YOZGAT 133 b4	2005	572	29-256	KD 1.7 K
	YG-2	YOZGAT 133 b4	2006	750	28-30	KD 3.0 K
BOĞAZLIYAN	BB-2A	YOZGAT 34d2	J 2008	230	49-52 °C, Artezyen	100
	BB-1	YOZGAT 34d2	J MTA 1987	180	32	120
SARIKAYA	SK-1	YOZGAT 34b2	j 2005	141	38,5	42,5 lt/sn
	SK-2	YOZGAT 34b2	j 2005	172	30	Verimsiz
	SK-3	YOZGAT 34b2	j 2005	292	24-25 °C, Artezyen	86-100 (A)
	SK-4	YOZGAT 34b2	j 2005	190	36.5 C, Artezyen	45 (A)
	SK-5	YOZGAT 34b2	j 2006	280	36,2 C, DS 46 mt	59 lt/sn
	SK-6	YOZGAT 34b2	j 2008	184	60 C, DS 53 mt	59 lt/sn
SARAYKENT	DSi-1	YOZGAT i35 a4	1986	30-66	66-74	10-14
	DSi-2	YOZGAT i35 a4	1986	66	74	28 lt/sn
	SKT-1	YOZGAT i35a4	2009	300	71,4	41 lt/sn
SORGUN	SG-1	YOZGAT 334d4	i 2005	275	50	Verimsiz
	SG-2	YOZGAT 3443	i 2005	300	79°C. DS 97 mt	55 lt/sn
	SG-3	YOZGAT 34a3	i 2006	357	35 °C, DS 105 mt	53 lt/sn

	SG-4	YOZGAT 34a3	i	2006	294	82 °C, DS 116 mt	32 lt/sn
	SGR-1 Reenj	YOZGAT 34a3	i	2006	444	Kuyu içinde basınç -65 mt	21 lt/sn
YENİFAKILI	YFD-1	YOZGAT 33b3	j	2009	750		Verimsiz
YERKÖY	YK-2	YOZGAT 32c2	i	2006	450	38,6 °C, DS 60 mt	12 lt/sn
	YK-3	YOZGAT 32c2	i	2005	572	56 (60) °C, Artezyen	55(90K) (P)
	YK-4	YOZGAT 32c2	i	2007	750	67,3 °C, DS 129	25,9 lt/sn

A: Artezyen K:Komprosör ile P: Pompa ile KD: Kuyu dibi sıcaklığı, DS: Dinamik Seviye; UTM Koordinatörleri : X(Sağa doğu) Y: (Kuzey,Yukarı) Z:(Yükseklik)

Tablodaki bilgiler, 2009 yılında İl Özel İdaresi tarafından İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yaptırılan debi ölçüm sonuçlarına göre hazırlanmıştır.

AB IPA Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı (BROP) kapsamında yapılan proje çalışması ile jeotermal turizm ve seracılığın geliştirilmesi için BROP'a (Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı) başvurulmuştur. 10 adet sıcak su kuyusunun açılması ve açılan kuyulardan elde edilen akışkanın seracılık ve termal turizmde kullanılması için %75'i AB fonlarından, %25'i İl Özel İdaresi bütçesinden karşılanmak üzere 4.486.943 € ödenek ayrılması amacıyla İl Özel İdaresi Müdürlüğü teknik çalışanları tarafından hazırlanan proje teklif çağrısı kapsamında AB'ne sunulmuştur

Tablo 25: Açılması Planlanan Arama -Üretim ve Reenjeksiyon Jeotermal Kuyuları

KUYU MEVKİİ	PAFTASI	KUYU ADI	KUYU CİNSİ	ADEDİ
BOĞAZLIYAN BAHARİYE (Cavlak)	İ 34 D2	BB-B2	ARAMA- ÜRETİM	1
BOĞAZLIYAN BAHARİYE (Cavlak)	İ 34 D2	BB-3A	ARAMA- ÜRETİM	1
BOĞAZLIYAN BAHARİYE (Cavlak)	İ 34 D2	BB-3B	ARAMA- ÜRETİM	1

BOĞAZLIYAN BAHARİYE	(Cavlak)	İ 34 D2	BBR-1	RE- ENJEKSİYON	1
SARIKAYA	(Merkez)	İ 34- C3- C4 J 34-B1-	SK-7	ARAMA- ÜRETİM	1
SARIKAYA	(Merkez)	İ 34- C3-C4 J 34-B1-B2	SKR-1	RE- ENJEKSİYON	1
SORGUN	(Merkez)	İ 34 A3	SG5-5	ARAMA- ÜRETİM	1
YERKÖY	(Merkez)	İ 32 C3-C4	YK-5	ARAMA- ÜRETİM	1
YERKÖY	(Merkez)	İ 32 C3-C4	YK-6	ARAMA- ÜRETİM	1
YERKÖY	(Merkez)	İ 32 C3-C4	YKR-1	RE- ENJEKSİYON	1
TOPLAM					10

Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanan Termal Turizm Master Planı kapsamında öz ve yenilenebilir olan jeotermal kaynaklarının daha etkin ve verimli kullanılmasına yönelik olarak geleneksel kaplıca kullanımından farklı bir anlayış ve yaklaşım geliştirilmesine çalışılmakta olup Termal Turizmin geliştirilmesi yönünde kür parkı, kür merkezi ve konaklama entegrasyonu sağlayan tesisleri bünyesinde bulunduran uluslararası standartlara sahip 12 ay hizmet verebilen nitelikli tesislerin sayısı ile birlikte turizm geliri ve turist sayısının artırılması hedeflenmektedir. Bu amaçla Yozgat'ın Boğazlıyan, Sarıkaya, Sorgun, Yerköy İlçeleri Termal Turizm Merkezi ilan edilmiştir.

Tablo 26: Sorgun Su Noktalarından Alınan Örneklerin Kimyasal Analiz Çizelgesi

Örnek No	Örnek Adı	T (°C)	pH	EC (µS/CM)	Na (ppm)	K (ppm)	Ca (ppm)	Mg (ppm)	HCO ₃ (ppm)	CO ₃ (ppm)	SO ₄ (ppm)	Cl (ppm)
S-13	Valilik 1 KY. (Ağus. 2004)	63.1	6.96	2620	358.92	11.5	145.05	8.74	185.90	17.14	333.70	440.82
S-14	Bedirova KY.(Ağst. 2004)	59.5	7.14	2690	351.35	12.56	152.35	9.13	185.90	11.43	333.19	440.52
S-15	Toraman Meyk.DS Ky.(Ağustos 2004)	12.8	0.00	400	28.32	0.90	76.57	28.80	290.48	40.00	36.18	6.55
S-16	Ortaçay Meyk.İller B.Kuy.(Ağust. 2004)	13.00	0.00	400.00	9.56	0.88	70.39	46.34	299.19	34.29	34.55	5.17

Tablo 27: Sarıkaya Su Noktalarından Alınan Örneklerin Kimyasal Analiz Çizelgesi

Örnek No	Örnek Adı	T (°C)	pH	EC (µS/CM)	Sertlik (Fr)	Na	K	Ca	Mg	HCO ₃	Cl	SO ₄	B	SiO ₂	NO ₂	NO ₃	NH ₄	PO ₄
SR-1	Roma Hamamı	50,9	6,19	1300	25,965	66,276	9,882	94,024	6,09	258,524	84,429	61,237	1,402	34,941	0	0	1,144	0
SR-2	Sarıkaya Ane (Kaya)	50,9	6,32	1250	25,673	63,289	8,94	93,211	5,873	267,238	75,977	56,312	1,384	38,06	0	0,221	0,435	0
SR-3	Yeni Kaplıca (Kaya) Tahliyesi	50,9	6,51	1240	25,836	67,792	9,115	93,396	6,156	255,619	77,109	57,362	1,614	39,468	0	0	1,070	0
SR-4	Yeni Kaplıca (Kaya) İçi	50,9	6,52	1250	24,524	59,980	7,712	89,415	5,383	255,619	73,563	54,759	1,108	39,468	0	0	0,855	0
SR-5	Hacı Hasan (Kaya) Kuyusu	16,6	6,88	800	33,223	48,714	8,265	115,793	10,528	325,333	41,870	90,734	0,823	43,492	0	0	0,811	0
SR-6	Çeşme (Pliyasen)	15,6	6,90	500	31,253	38,927	1,955	97,836	16,629	252,714	47,847	24,018	0,988	15,509	0	1,252	0,770	0
SR-7	Sarıkaya Çeşme	16,5	7,33	200	18,254	6,771	0,794	58,385	8,959	194,619	5,292	10,144	0,906	19,148	0	0,355	0,306	0
SR-8	İller Sarıkaya (Kaya) Çeşme Suyu Kuyusu	15,9	7,00	290	18,378	2,896	0,794	69,170	2,721	200,429	2,858	6,900	1,025	12,228	0	0,252	0,374	0
SR-9	Yağmur Suyu	15,0	8,80	60	5,060	4,871	7,320	18,778	0,912	31,952	2,337	87,682	0	2,834	0	0,076	0,758	0

Tablo 28: Saraykent Su Noktalarından Alınan Örneklerin Kimyasal Analiz Çizelgesi

Örnek No	Örnek Adı	T (°C)	pH	EC (µS/CM)	Na	K	Ca	Mg	HCO ₃	Cl	SO ₄	B	SiO ₂	NO ₂	NO ₃	NH ₄	PO ₄
ST-1	Saraykent Kaplıca Kuyu	71,1	7,44	2820	588,07	44,61	81,28	5,45	248	488,42	519,72	2,166	84,633	0	0	0	0
ST-2	Saraykent Kaplıca Motel	65,4	7,39	2860	586,90	44,34	74,48	5,21	248	519,72	517,80	2,948	82,320	0	0	0	0
ST-3	Saraykent Kaplıca Soğuk Su	18,1	7,25	723	46,12	5,24	96,27	19,15	333	29,94	85,55	1,016	28,701	0	1,891	0	0
ST-4	Saraykent Hamam Köprüsü Yakını	17,6	8,21	578	24,63	5,01	89,21	17,66	309	11,98	51,64	1,357	23,319	0	1,408	0	0
ST-5	Saraykent Çeşme	18,1	7,24	747	28,15	4,43	123,16	17,83	382	9,67	69,74	0	31,248	0	15,125	0	0
ST-6	Saraykent Sarsu	17	8,06	1,080	37,80	2,05	155,22	62,40	386	7,07	331,79	0	29,642	0,3094	0	0,5119	0
DK-4	Yağmur Suyu	10,9	8,18	120	0,29	0,32	5,96	0,14	16	0,49	3,16	0	0	0	0,79	0,46	0

3.3.2. Kültür Turizmi

Tarihi Yerleşim Yerleri

Yozgat ili sınırları içinde bulunan eski medeniyetlere ait yerleşim yerleri kültür turizmi için önemli bir potansiyel sunmaktadır. Diğer konularda olduğu gibi bu yerleşim yerlerinin yeteri kadar tanıtımının yapılmamış olması ziyaretçi sayısının çok yetersiz sayıda olmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte bir paket olarak sunumu ve pazarlaması yapılamayan bu tarihi mekânlar gerekli ilgiyi görmemektedir. Aşağıda bu mekânların kısa tanıtımı yapılmıştır.

Çeşka Yeraltı Şehri

Yozgat merkez ilçe sınırları içerisinde bulunan Çeşka Kalesi; merkeze 3 km. mesafede, kent merkezinin kuzeydoğusunda yüksekçe bir tepe üzerinde kurulmuştur. Kalede 3 ayrı giriş yeri tespit edilmiştir. Tepe noktası olduğu gibi kayalıktır. Güney kısmında 2 kat halinde 3 odalı bir mekân vardır. Kilise görünümünü vermektedir. Bu mekânın batı kısmındaki odanın üstünde koni biçiminde düzenli oyulmuş bir havalandırma bacası vardır. Ancak bu bacanın tabandan aşağıya devam etmesi gerekmektedir. Taban dolgu olduğu için havalandırma bacasının devam edip etmediği tespit edilememiş, doğudaki odanın duvarında 1.80 m yüksekliğinde niş ve orta yerinde iç içe 2 küçük niş vardır. Kuzeydeki odanın tabanında kısmen dolmuş 2 ayrı beşik kemerli galeri girişleri vardır.

Çeşka Yer Altı Şehri (Çeşka Kalesi); Yozgat'ın sosyal ve kültürel tarihi ile turizmi açısından büyük yararlılıklar sağlayacağı düşüncesi ile oluşan tahribatı önlemek ve bu yerde gerekli çalışmaların yapılarak turizme kazandırılmayı beklemektedir.

Alışar Höyüğü

Yozgat'ın 45 km güneydoğusunda, Alışar köyünün kuzeyinde bulunan bir höyüktür. Bir çukura kurulan höyüğün eni 520 metre, boyu ise bir kilometreye yakındır. Burası ilk defa 1927 yılında Şikago Üniversitesinden Vonder Osten başkanlığında bir heyet tarafından kazılmıştır. Çok düzenli olarak yapılan kazı işi 1932 yılına kadar aralıksız devam etmiştir. Sonunda eski, doğu-batı, güney-kuzey yollarının birleştiği merkeze yakın yerde Alışar Höyük meydana çıkarılmıştır. İç Anadolu'nun kronolojisini, eski kültürlerin birbirlerine geçişlerini ve devirlerini doğruya yakın olarak ancak bu kazılardan öğrenmek mümkün olmuştur.

Kerkenes:

Yozgat İli, Sorgun İlçesi, Şahmuratlı Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Prehistorik Çağlardan beri iskân edildiği bilinen bu yerde İngiliz Heyetinin başkanlığında arkeolojik kazı ve araştırmalar yapılmaktadır. Burası Yozgat İlinin en büyük turizm potansiyeline sahip arkeolojik merkezlerden birisidir. Ayrıca Anadolu 'da güneş tutulmalarının tam ve net olarak izlendiği yerlerden birisi olması nedeniyle de yerli turizm açısından önemli bir Antik Kenttir.

Tavium (Büyük Nefes) :

Yozgat İl merkezine bağlı Büyüknefes Köyü sınırları içerisinde bulunmaktadır. Hititler döneminde Anadolu'nun önemli iskân yerlerinden biri olduğu bilinen bu antik kentte Alman Heyetinin yönetiminde sürdürülen yüzey araştırmaları olumlu sonuçlar vermiş olup, 2006 kazı sezonundan itibaren arkeolojik araştırmalar yapılacaktır.

Çadır höyük: Yozgat İli Sorgun ilçesi Peyniryemez Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Anadolu'nun en eski ve en önemli antik merkezlerinden birisi olduğu bilinen

bu kentte uzun süredir Amerikalılar tarafından araştırmalar yapılmış ve önemli buluntular nedeniyle arkeolojik kazılara başlanmıştır. Bu yıl (2006) kalabalık bir kazı ekibi ve işçilerle uzun sürecek kazı çalışmaları yapılacaktır.

Hapisboğazı (Karakız Beldesi) Hitit Taş Ocağı

Yozgat İli, Sorgun İlçesi, Karakız Beldesi sınırları içerisinde bulunan Hapisboğazı Arkeolojik sit alanı, Hitit Döneminin (M.Ö. 1800 - 1200), İmparatorluk Çağında (M.Ö.1500 - 1200) granit yapı malzemeleri ve plastik eserlerinin imal edildiği bir taş ocağı ve heykel atölyesidir. Karakız Beldesi etrafında oluşmuş granit kayalıklar, Hitit Başkenti Hattuşaş (Boğazköy) ve Alacahöyük Hitti kentinde sevilerek kullanılan granit yapı taşlarının üretim merkezidir. Karakız ve Ahmetfakılı beldeleri arasında, Ahmetfakılı Beldesine yaklaşık olarak 2,5 km uzaklıktaki yarı işlenmiş haldeki aslan kabartmaları, Karakız merkezindeki aslan ve kazankaya olarak bilinen sarnıç bunun en güzel örneklerini oluşturmaktadır. Prof. Dr. Tahsin ÖZGÜÇ'ün Yozgat'ta olduğunu tahmin ettiği bu taş ocağı ve heykel atölyesi, Hitit İmparatorluk Dönemi sanatının Yozgat Karakız Beldesi eserlerle zenginleştiğinin kanıtıdır.

Konaklar

Nizamoğlu Konağı

T.C. Kültür Bakanlığı Gayri Menkul Eski Eserler Yüksek Kurulu Başkanlığının “ İstanbul İlinde 261- 17.10.1975 toplantı no ve tarihi, 8678.18/10/1975 karar no ve tarihi ile”; “ Yozgat İl Merkezi’ ndeki 1710 sayılı yasa uyarınca Korunması Gerekli Eski Eserler kapsamına alınmıştır.” Vasilika ve Joannali’den hazineye kalan ve H.1292 / M. 1875 de Abdullah Kızı Fatma Hanım’a, ondandan Nizamzade Ali Efendi’ye geçen bu yapı 1871’den önce yapılmış olmalıdır. Bugün müze olarak kullanılan yapı kırma çatılı, iki katlı, meyilli bir zemine oturan, doğu yüzü sokağa bakan, etrafı ufak bir bahçeyle çevrili bir konuttur.

Yusuf Karshoğlu Konağı

Geç Osmanlı Devrine ait olup 1883 yılında yapıldığı bilinen konak 1929 ve 1936 yılları arasında Yozgat Belediye Başkanlığı yapan Yusuf KARSLIOĞLU tarafından satın alınarak uzun süre kullanıldığı için “Karshoğlu Konağı” olarak adlandırılmıştır. Arkeoloji Müzesi olarak kullanılmak üzere 1977 yılında Kültür Bakanlığınca istimlak edilen konakta restorasyon çalışmaları 1990 yılında tamamlanmıştır. Bodrum kat hariç iki katlı olan, alt katta köfeki taşına benzeyen işlenmesi kolay sarı renkli kesme taşlar üzerinde yükselen konak ince ahşap işçiliği tavan dekorasyonu ve süslemeleri ile dönemin ve günümüzün en güzel örneklerinden biri durumundadır. Atatürk’ün Yozgat’a ilk gelişlerinde (3 Şubat 1934) burada kaldığı ve daha sonrada uzun bir süre Vali Konağı olarak kullanıldığı bilinmektedir.

Sakarya İlkokulu (Miralay Konağı)

Sakarya İlkokulu (Miralay Konağı) Geç Osmanlı Döneminin eserlerinden olması, eskiliği, mimari yapısı ve Atatürk'ün anılarıyla bezeli oluşu nedenleriyle Gayri Menkul Eski Eserler Yüksek Kurulu Başkanlığı tarafından 1979 yılında korunması gerekli kültür varlığı olarak ilan edilmiştir. Bina öteden beri Miralay Konağı olarak bilinmekte olup Atatürk'ün de Yozgat' a gelişlerinde bir kaç kez ev sahipliği yapmıştır.

Muteber Divanlıoğlu Konağı

Yozgat Merkez, İstanbulluoğlu mahallesi, Kuyulueşme Sokak ve Kurtuluş Sokak kesişiminde bulunan ve Geç Osmanlı döneminin nadide eserlerinden olan Konak, Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu tarafından 2003 yılında Özel mülkiyete ait taşınmazın 2863 sayılı kapsamına giren özellikler nedeniyle korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiştir. Muteber Divanlıoğlu tarafından konut olarak kullanılan bina, sahibinin vefat etmesiyle tamamen dayalı döşeli olarak boş haldedir.

Hacı Ozan Konağı

Yozgat merkez Aşaoğı Nohutlu Mahallesi Korkmaz Sokak ve Başçavuş Sokakları Kesişme alanında yer alan bina, Gayri Menkul Eski Eserler Yüksek Kurulu Başkanlığı tarafından 1979 yılında korunması gerekli sivil mimari eserler listesine alınarak tescillenmiş ve Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 2007 yılında tescili teyit edilmiştir. Halen varisleri tarafından konut olarak kullanılan bina Yozgat'ta Geç Osmanlı döneminin nadide örneklerindedir.

Hayri İnal Konağı

Yozgat ili Merkez İstanbulluoğlu Mahallesi, Emniyet Caddesi üzerinde yer alan Hayri İnal Evi Geç Osmanlı Dönemi sivil mimari eserlerinin güzel örneklerinden olup, Gayri Menkul Eski Eserler Yüksek Kurulu Başkanlığınca 1979 yılında Korunması Gerekli Eski Eserler kapsamına alınarak tescillenmiştir.

Konak bodrum kat hariç iki katlıdır. Bodrum taş, alt ve üst kat ahşap çerçeveler arası helik taş dolgu olarak inşa edilmiştir. Söz konusu Konak Kültür ve Turizm Bakanlığının katkılarıyla 2007 yılında Yozgat Belediyesi tarafından restore edilerek yöre turizmine kazandırılmıştır.

Salim Korkmaz Konağı

Yozgat Merkez, Aşaoğı Nohutlu Mahallesi. Başçavuş Sokak'ta yer alan konak, Gayri Menkul Eski Eserler Yüksek Kurulu Başkanlığı tarafından 1979 yılında korunması gerekli eski eserler kapsamına alınmıştır. Söz konusu bina iki katlı, ahşap çerçeveli,

dikmeler arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir. Doğu ve batı cepheleri 1. kat üzerine çıkmalı olarak yapılmıştır.

Tarihi Camiler

Çapanoğlu Camii , Cevahir Ali Efendi Camii , Kayyımzade (Ali Efendi) Camii , Başçavuş Camii, Nakipzade (Hoşyar Kadın) Camii, Alacalıoğlu Camii, Musaağa Camii, Şeyh Hacı Ahmet Efendi Camii, Tekke Camii, Şeyh Necdi (Mevlevi Dergahı) Mescidi

Tarihi Kamu Binaları

Yozgat Lisesi, Cumhuriyet Mektebi, Askerlik Şubesi, Cephanelik (Mühimmat Deposu), Taşköprü, (Çapanoğlu Edip Bey Köprüsü), Hamidiye Saatli Çeşmesi

Anıtsal Yapılar

Hamidiye Saatli Çeşmesi

Çeşme, Çapanoğlu camiinin doğu haziresi dış duvarında yer alır. Çeşmenin tarihi kazınmıştır. Buna rağmen orta alınlıkta bir kartuş içinde sene 19 Ağustos 1316 (M. 01 Kasım 1900) yazısı ve tarihi okunmaktadır. Çapanoğlu Camisinin doğusunda çarşıya bakan yüzünde hazireye bitişik olarak II. Abdülhamit tarafından 1900 tarihinde tahta çıkışının 25 seneyi devriyesinde saatli çeşme diye yaptırılmıştır. 1325 Ankara salnamesinde bir resmi vardır.

Saat Kulesi

Gayri Menkul Eski Eserler Yüksek Kurulu Başkanlığınca 1978 yılında korunması gerekli kültür varlığı olarak tescillenen Yozgat İli merkezinde Cumhuriyet alanında bulunan Saat Kulesi, çevrenin bilinen tek saat kulesidir. Tefik Zade Ahmet Bey'in belediye başkanlığı zamanında Şakir Usta adındaki bir ustaya yaptırılmıştır.

Yozgat İlçelerinde Dini ve Kültürel Mimari

Akdağmadeni: Muşali(Behramşah) Kalesi, Ali Çelebi ve Mahmut Çelebi Türbeleri, Akdağmadeni *Kilisesi*

Aydıncık: Aydıncık Kazankaya Büyük Camii

Boğazlıyan : Boğazlıyan Eski Merkez Camii Minaresi, Boğazlıyan Hacı Ahmet Ağa Camii

Çandır : Çandır Kümbedi (Çandır Şah Sultan Türbesi), Çandır Şah Ruh Bey Mescidi Minaresi

Çayıralan: Çerkez Bey Türbesi (Kümbeti) (Keser İsa bey Oğlu Çerkez Bey Kümbeti)

Çekerek : Çekerek Şehitler Anıtı (Abide),

Saraykent: Saraykent Çiçinli Sultan Han, Saraykent Kesikköprü Çekereksu Han ve Köprüsü

Sarıkaya: Sarıkaya Roma Hamamı, Taş Kemerler, Sarıkaya Pınarkaya (Şeyhler) Köyü Çapanoğlu Camii

Sorgun: Sorgun Şahmuratlı Köyü Çapanoğlu Camii

Şefaati: Şefaati İstasyon Binası, Paşaköy Kasabası Tokmak Hasan Paşa Camii, **Yerköy:** Yerköy Saray Kasabası Çapanoğlu Ahmet Paşa Camii

Tablo 29: Yozgat'ta Düzenlenen Festival ve Şenlikler

Yozgat İlinde Düzenlenen Festival ve Şenlikler			
Halıköy Tarla Dönüşü, Kültür ve Sanat Festivali	04 Eylül	Kadışehir-Halıköy Beldesi	Eğlence-yarışma
Sürmeli Festivali	6-8 Haziran	Yozgat Merkez	Paneller-Film gösterileri, Halk Konserleri-Halk Oyunları Gösterileri-Yarışmalar-Fuar
Bahadın Kültür Şenliği	Temmuz'un 4. Haftası	Bahadın Kasabası Sorgun	Paneller-Şiir Dinletileri Film gösterileri-Halk Konserleri, Halk Oyunları Gösterileri, Semah gösterileri-Sergiler, Tiyatro
Bozhüyük Yayla Şenlikleri	26 Haziran	Bozhüyük-Yozgat	Halk Oyunları gösterileri Semah gösterileri-Halk Konserleri, Yöresel Pilav Yemeği
Sarıkaya Milli Kültür ve Sanat Haftası	25-31 Mayıs	Sarıkaya - Yozgat	Halk oyunları gösterileri Okullar arası Bilgi Yarışması, Sunnet şöenleri ve spor müsabakaları.
Şefaati Arıcılık ve Bal Şenliği	21 Ağustos	Şefaati-Yozgat	Arıcılardan 1.2.3. seçiliyor. (Ödüllü) Güreş gösterileri-Halkoyunları gösterileri, Toplu sunnet törenleri.
Çekerek Arıcılık ve Bal Şenliği	Ağustos'un 4. Haftası	Çekerek-Yozgat	Balcılardan 1.2.3. seçiliyor. (Ödüllü)- Halk Konserleri.

Devecipınar Yayla Dönüşü Şenliği	7 Eylül	Devecipınar - Yozgat	Halk konserleri Türkmen Yemeği
Aydıncık Soğan Kültür ve Sanat Festivali	30 Eylül	Aydıncık- Yozgat	Güreş müsabakaları Çeşitli yarışmalar Halk konserleri
Kazankaya Kanyon Şenlikleri	27-29 Haziran	Aydıncık- Yozgat	Güreş müsabakaları Çeşitli yarışmalar- Halk konserleri Dağcılık Federasyonu gösterileri
Eymir Yayla Şenlikleri	22-23 Temmuz	Genç Eymirliiler Kül. ve Yrd. Derneği	Güreş müsabakaları Halk konserleri
Curali Yayla Şenlikleri	Temmuz'un 4. haftası	Curali Belediyesi	Güreş müsabakaları Pilav şöleni
Oluközü Yayla Şenlikleri	22 Haziran	Yozgat-Olu közü Bld.	Eğlence-Yarışmalar-konser
Bektaşlı Bahar Şenlikleri	24 Haziran	Bektaşlı Kasabası	Eğlence-Yarışmalar-konser
Sarıgüney Şenlikleri	21 Haziran	Yozgat- Sarıgüney Köyü	Eğlence-Halk oyunları

3.3.3. Kongre Turizmi

Kongre turizminin Yozgat ili içerisinde geliştirilebilmesi ancak Bozok Üniversitesi'nin daha da büyüyerek çeşitli alanlarda kongre düzenleyebilme kapasitesinin artmasına bağlıdır. Bu bağlamda özellikle tıp fakültesinin gelişimiyle birlikte önemli tıp kongrelerinin Yozgat'ta düzenlenmesi sağlanabilir. Türkiye'nin merkezi bir konumunda bulunması ve ulaşım imkanlarının giderek iyileşmesi (duble yollar ve hızlı tren) ile Yozgat çok çeşitli kongrelere ev sahipliği yapabilecek bir potansiyele sahiptir.

Kongre turizminin gelişmesi için öncelikle altyapı yatırımlarının tamamlanması gerekmektedir. Bu amaçla kurulacak büyük kongre tesislerinin öncelikle üniversite tarafından inşa edilmesi gerekmektedir. Nitekim şu anda üniversite yerleşkesi içinde

inşaatı devam etmekte olan büyük kongre ve kültür merkezi kapasite olarak önümüzdeki yıllardaki ihtiyacı karşılayabilecek boyuttadır.

Diğer taraftan Sorgun, Sarıkaya ve Boğazlıyan gibi termal tesislerin olduğu ilçelerde büyük organizasyonlar için kullanılabilecek 5 yıldızlı otellerin yapılmasıyla, termal sağlık turizmi ve kongre turizminin birleştirilmesi düşünülebilir.

3.3.4. Av Turizmi

1950'li yıllarda avcılarının birçok av hayvanını herhangi bir kurala bağlı olmaksızın bedelsiz avlamalarıyla başlayan süreç 1970'li yıllara çeşitli kuralların getirilmesiyle yasal anlamda av turizmi uygulamalarını başlatmıştır. 1977 yılında yabancı avcılarının avlanabilmeleri, seyahat acentesi aracılığıyla ülkemize girebilmeleri ve bir bedel ödeyerek avlanabilmeleri ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır ve yurdumuzda ilk av turizmi uygulaması 1977 yılında yaban domuzu (*Sus scrofa*) avı ile başlamıştır. 1964 yılında korumaya alınıp yeterli popülasyona ulaşan Antalya-Düzlerçamı Yabankeçisi Koruma ve Üretim Sahası'ndaki yaban keçileri (*Capra aegagrus*) 1981 yılında av turizmine açılarak yabandomuzu dışındaki av hayvanlarının avına izin verilmiştir. 1984 yılından itibaren yerli turist avcılar da av turizmi kapsamında avlanmaya başlamıştır.

Av turizmi; turizmin değişik bir uygulama şekli olup avcı niteliğine sahip kişilerin avlanma amaçlarını gerçekleştirmek üzere belirlenmiş ilkelerle yaptıkları etkinliklerdir. Avcılar, av turizmi faaliyetleri ile yaban hayvanlarının boynuz, diş, post benzeri hatıra değeri taşıyan kısımlara sahip olmakla birlikte, değişik kültürleri tanıma ve değişik yerleri görme olanağı elde etmektedirler.

Av turizmi uygulamaları, turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, turizm hareketlerinin ülke geneline ve tüm yıla yayılması ile sosyo-ekonomik kalkınmanın homojen dağılımının sağlanmasında etkili olmaktadır.

Çok geniş avlanma sahasına sahip olan ilimizde özellikle Akdağmadeni ilçesinde av turizmine yönelik çalışmalar yapılabilir. Nitekim geçmiş yıllarda turizm şirketleri aracılığıyla ilimize gelen yabancı turistler sürekli avları yapmışlardır. Yabancı turistler av yapabilmek için Çevre Orman Müdürlüğü'nün hesabına belirli bir ücret ödemişlerdir. Ayrıca, vurulan her av başına da belirli bir ücret ödenmektedir. Yabancı turistler bölgede bulunan termal tesislerde konaklamaktadırlar. Böylece termal turizme de katkıda bulunmaktadır.

Av amacıyla gelen turistlerin diğer turistlere göre fiyat hassasiyeti oldukça düşük olmaktadır. Bu nedenle bu turistler daha fazla döviz girdisi sağlamaktadırlar. Yurtdışında yeterli tanıtımlar yapılarak ve av turizmi konusunda çalışan turizm operatörleri ile işbirliği yapılarak ilimizde av turizminin geliştirilmesi sağlanabilir.

İlimiz av turizmi yönünden hayli zengindir. Kara avcılığına uygun çeşitli alanlar bulunmakta olup, hayvanların üreme dönemlerinde kanunda belirtilen kısıtlamalar dışında nesli tükenmekte olan hayvanların avlanması yasaktır. Yasak bölgeler ve kısıtlamalar dışında tüm dağları ve ovalarında keklik, bildircin, bağirtlak, tavşan, üveyik, lökse avlanabilmektedir. Ayrıca akarsu ve çaylarda yaban kazı, yaban ördeği, karabatak avlanabilmektedir. Turizm amaçlı av turizminin geliştirilmesi ve alt yapısının oluşturulması sağlanmalıdır.

Ancak tek başına av turizmi istenilen düzeyde bir turist çekebilme kapasitesine sahip değildir. Bununla birlikte diğer turizm alanlarıyla düşünüldüğünde destekleyici bir yan sektör olarak düşünülebilir.

3.3.5. Spor Turizmi

Paintball son 20 yıldır yaygın bir biçimde oynanan, oyuncuların belli bir parkur içerisinde içi boya ile doldurulmuş küçük jelatin veya plastik boya toplarını fırlatan marker (işaretleyici) aracılığı ile işaretlemek suretiyle oynanan bir strateji oyunudur.

Bir strateji oyunu olan paintball, Yozgat ili sınırlarında tespit edilecek uygun bir alanda gerçekleştirilebilir.

3.3.6. Karavan Turizmi

Çamlık ve çevresinde karavan turizmine uygun mekânsal düzenlemeler yapılabilir. Ayrıca Çamlık milli parkı master planının uygulamaya konmasıyla birlikte bu bölge önemli bir çekim merkezi haline gelecektir. 7 Milyon TL'lik plan çerçevesinde yapılacak düzenlemeler Yozgat'ı çekim merkezi haline getirecektir.

3.4. Sorunlar

3.4.1. İşletmecilik, Konaklama ve Ulaşım

- Yüksek kalitede yapıların inşası ve işletmesi için gerekli sermaye birikiminin özel sektörde bulunmaması,
- Turizm için çok büyük önem arz eden hava ulaşımının bulunmaması,
- Konaklama mekânlarının turizm işletmesi standartlarının çok altında olması,
- Sosyal tesis yetersizliği.

3.4.2. Yatırım, Teşvik, Altyapı, Çevre

- Özel yatırımların devlet tarafından yeteri kadar desteklenememesi (Sorgun Büyük Termal Otelin ısıtma sorunu vb.),
- Kamu sektörünün öncü sektör olarak henüz bu alanda faaliyet göstermemesi,
- Çevresel düzenlemelerin yetersizliği,

- İlde ekonomik ve zihnî olarak 2 kırılma noktası yaşanmıştır: Çapanoğlu isyanı ve 2 büyük holding başarısızlığı. Dolayısıyla benzer sorunlar yaşayan illere göre Yozgat geridedir.

3.4.3. Tanıtım ve Pazarlama

- Genel olarak kentin tanıtım eksikliği (Kurumlar arası koordinasyon eksikliği),
- Turizm varlıklarının pazarlanabilir düzeye gelmemesi),
- Şehrin tanıtımında kullanılacak kaynakların kısıtlı olması (Belediye ve İl Özel İdare Müdürlüğünün tanıtım için özel bir kaynağa sahip olmaması),
- Yozgat ili geneline ait kapsamlı bir gezi rehberinin bulunmaması,
- Bürokrat ve siyasilerin etkin olmaması,
- Turizm ve tanıtım derneğinin olmaması (derneğin kurulumu için neler gereklidir).

3.4.4. Eğitim, Kalite ve İstihdam

- Eğitimli personel sıkıntısı,
- Düşük ücretle çalıştırılan eğitimsiz personel,
- Turizm meslek lisesi mezunlarının değerlendirilememesi,
- Turizm yüksekokulunun henüz kurulmaması.

3.5. Çözüm Önerileri

- 1- İle gelen turistlerin konaklama günlerini arttırabilmek için termal (sağlık) turizmini geliştirerek öncelikle Sarıkaya, Sorgun, Boğazlıyan, Yerköy ve Saraykent ilçelerinde Sağlık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın standartlarına uygun yeni turizm alanları (oteller) yapılması gerekmektedir. Bu alanda yatırım yapacak yatırımcılar desteklenmelidir. Jeotermal enerjiden entegre kullanımı (sağlık, enerji, ısınma, sera vb.) teşvik edilmelidir. Jeotermal enerji potansiyelinin yeryüzüne çıkartılması sağlanmalıdır.
- 2- İlin her yüksek platosu birer yayla sayılır. İl yayla turizmi açısından zengin bir yapıya sahiptir. İlde bulunan yaylaların ilgili Belediyelerce alt yapıları tamamlanarak yayla turizmine hizmet vermeleri sağlanmalıdır.
- 3- İstihdam edilecek gerekli ve yeterli formasyona sahip iş gücünün eğitimi gereklidir.
- 4- İle kolay ve hızlı ulaşım temini amacıyla kara ve demiryolu ulaşımında eksikliklerin giderilmesi ve bağlantı bütünlüğünün sağlanması gerekmektedir.

- 5- Tur operatörlüğü, turizm acenteliği ve turist rehberliği faaliyetlerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. (5 seyahat acentesi var. Kayıtlı turist rehberi hiç yok)
- 6- İlin Saraykent İlçesi Divanlı Köyü Mağaralarının turizme kazandırılması açısından İlçe Belediyesi tarafından alt yapısının (yol, su, elektrik, bekçi kulübesi, basit alışveriş (büfe) vb.) uğrak ihtiyaçlarına yönelik düzenlemelerinin yapılması gerekmektedir.
- 7- Yozgat'taki otel, motel ve pansiyon gibi turistik konaklama tesis açığı giderilecek ve mevcut olanlar modernize edilecektir. Konakların yeniden ele alınması (Restorasyon için bakanlık ve oran teşvikleri değerlendirilecek) ORAN sponsor ve finansman aracılığı ile yapılabilir.
- 8- Kapadokya Bölgesi'ne gelen yıllık yaklaşık 2 milyon turistin Yozgat'a çekilmesi yönünde tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yapılmalıdır.
- 9- Yozgat'ın turizm potansiyelinin tur acentelerinin turizm rotalarına dâhil edilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- 10- İldeki jeotermal kaynakların kaplıca turizmine yönelik değerlendirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- 11- Yozgat'ın turizm imkânlarını tanıtıcı yazılı ve görsel materyal hazırlanmalıdır.
- 12- Kamu ve Özel Sektöre Düşen Görevler: Turizmin gerçekleşebilmesi için kamu ve özel sektöre önemli görevler düşmektedir.

Kamu sektörü, çevre ve doğal kaynakların kullanımında koruyucu, tepkici, akılcı, uygulanabilir, eğitici düzenlemeler ve ölçme metotlarını geliştirmek, yapı - inşaat ve diğer altyapı özellikle ulaşım düzenlemeleri yapmak, danışma merkezleri, reklam gibi yöntemler kullanarak talep etkileyici önlemler almak; turizmle ilgili diğer sektörlerle bağlantılı iş alanlarında, çoğulcu aktiviteler gerçekleştirmek ve diğer ticari alanlarda gerekli girişimlerde bulunmak suretiyle etkinliğini gösterebilir.

Özel sektör, ürün kalitesine yönelik politikalar geliştirebilir, kamu sektörüyle iş birliği içinde çevre koruma düzenlemeleri ve bunu fiyat politikası aracılığı ile etkin bir şekilde fiyatlara yansıtabilir; enformasyon - tutundurma politikaları, dağıtım, yer, erişimde ve personel eğitiminde enformasyon teknolojilerini kullanmaya yönelik politikalar uygulayabilirler.

13- Yatırım yapacak kişi ya da işletmelerin resmî ve özel kurumlar tarafından desteklenmesi gerekmektedir.

14- Yozgat'a gelen turist profilini tespit edecek bilimsel çalışmalar yapılmalıdır.

15- Tanıtım Fuarlarına (EMİTT fuarı gibi) daha geniş katılımın sağlanması ve gerekli finansman konusunda ORAN gibi kamu kurumlarının destek vermesidir.

16- Öncelikle turizmde hedef kitlenin belirlenmesi gerekmektedir. (yabancı turist mi, yerli turist mi?). Bunu belirledikten sonra hedef kitlenin beklentilerine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

17- Mevcut turizm kaynakları pazarlanmalıdır. Çapraz satış yapılıp yapılamayacağı düşünülmelidir. Ürün çeşitliliği oluşturarak bir ürünü satarken diğer ürünü sunabilmenin yolları aranmalı ve ilde sunulabilecek ürünlerin neler olduğu tespit edilmelidir.

18- Rekabet ortamı söz konusu olduğundan müşteri farklı olana gitmektedir. Turist de aynı şekilde farklılığı tercih eden kişidir. İlin farklılığı nedir tespit edilmelidir.

19- Yurt dışında yaşayan çok fazla sayıda Yozgatlı bulunmaktadır, Yozgatlıların bulunduğu ülkelerde yürütülecek bir çalışmanın bölgede turizmin gelişmesine büyük katkı sağlayabilir. İlde yapılacak organizasyonların tanıtılması, için söz konusu ülkelerdeki birlik ve derneklerden yardım alınabilir.

3.6. GZFT Analizi

Güçlü Yönler

- ❖ Jeotermal kaynaklar
- ❖ Kültürel ve tarihi varlıklar (Alacahöyük, Hattuşaş, Kerkenes, Karakız)
- ❖ Ulaşım altyapısı (Duble Yollar, Hızlı tren)
- ❖ Anadolu'nun merkezinde olması
- ❖ Uygun iklim koşulları
- ❖ Teşvikler
- ❖ İl yönetiminin turizm sektörünü öncelikli sektör olarak görmesi

Zayıf Yönler

- ❖ Eğitim göstergeleri
- ❖ Havaalanının olmayışı (Yabancı turist için en önemli faktör olarak)
- ❖ Kapalı toplumsal yapı
- ❖ Tanıtım yetersiz
- ❖ Yatak kapasitesi sınırlı (Büyük organizasyonlarda yaşanan sorunlar)
- ❖ Yetişmiş nitelikli işgücünün yetersizliği
- ❖ Rekabet gücü zayıf
- ❖ Organizasyonel kapasite düşük

❖ Turizm sektörüne yönelik sosyal altyapı eksik

❖ STK'lar yeterince aktif değil

❖ Göç (beşeri sermaye) veren bir il olması

Fırsatlar

❖ Çamlık Milli Parkı

❖ Bozok Üniversitesi

❖ Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi

❖ Hızlı Tren Hattı

❖ Boğazlıyan ilçesinde kurulacak 5 yıldızlı otel

❖ Kapadokya ve Hattuşaş'ın pozitif dışsallıkları

❖ Suç oranının düşüklüğü ve güvenlik

❖ İl dışındaki (Türkiye ve Yurtdışı) Yozgatlılar (Yaklaşık 700 bin kişi)

❖ AB fonlarının kullanılabilirliği

❖ ORAN kaynakları (organizasyonel ve maddi kaynaklar)

❖ İl dışındaki fuar ve etkinliklere katılma imkânı (Ankara Yozgat günleri, EMITT vb.)

❖ Doğalgaz

❖ Düşük hava kirliliği

❖ İl genelinde değişik amaçlı şenlik ve festivaller

Tehditler

❖ Genel olarak turizm bilincinin eksikliği

❖ Düşük ücretle çalıştırılan tecrübesiz elemanlar

❖ Çevrede güçlü illerin olması nedeniyle cazibe merkezi haline gelememek

❖ Yozgat'ın negatif marka ve imaj değeri

❖ Tur güzergâhlarının uğrak yeri olmaması

❖ Kültür, sanat ve eğlence için mekân ve kalite sorunu

❖ Kişi başına GSYİH'nin düşük olması

❖ Kurumlar arası koordinasyon ve iletişim eksikliği

❖ Kentleşemeyen nüfus (düşük kentleşme oranı ve kentlerdeki kırsal alışkanlıklar)

- ❖ Aynı teşviklere sahip diğer illere göre rekabet gücünün zayıf olması
- ❖ Ankara ve Kayseri gibi illere yakınlık (mal ve hizmet alımlarının büyük şehirlere kayması)

3.7. Proje Önerileri

- ❖ Jeotermal alanlara Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi ile koordine bir şekilde çalışacak Geriatri Merkezi'nin kurulması
- ❖ Yaşlı Köyü Projesi: Güvenli, çeşitli hobi imkânlarının sunulduğu (çeşitli kurslar, hobi bahçeleri, spor merkezleri...), tedavi kürlerinin uygulandığı devre mülklerin yapılması
- ❖ Kentsel tasarım proje yarışmaları
- ❖ Terapi Ormanı Projesi
- ❖ Turist profilini ortaya koyacak bilimsel çalışmalar
- ❖ SPA (Suyla Gelen Sağlık) Projeleri
- ❖ İlçelerde Bozok Üniversitesi'nin kuracağı sağlık merkezi ve bir uygulama oteli projesi
- ❖ ORAN kalkınma ajansı bilgilendirme ve eğitim seminerleri
- ❖ Konakların restorasyonu
- ❖ Yozgat İli Tanıtım ve Reklam Merkezi (Valilik Bünyesinde diğer kurumlarla koordinasyonu sağlayacak bir yapılanma)
- ❖ EMITT (East Mediterranean International Tourism and Travel Exhibition) Fuarı Projeleri
- ❖ Çapanoğlu Camii ve etrafındaki tarihi dokunun korunması
- ❖ Çamlık ve Akdağmadeni Haftasonu Evleri ve Hobi Bahçeleri
- ❖ Tur operatörlüğü, turizm acenteliği ve turist rehberliği faaliyetlerinin geliştirilmesi
- ❖ Saraykent İlçesi Divanlı Köyü Mağaraları'nın altyapısının düzenlenmesi (yol, su, elektrik, bekçi kulübesi, basit alışveriş (büfe) vb.)
- ❖ Yozgat'a gelen turist profilinin tespitine yönelik bilimsel çalışmalar
- ❖ Termal ilçelere fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezi yapılması
- ❖ Proje ofislerinin oluşturulması

- ❖ Teşvik ve hibeler hakkında kamuoyu ve girişimcilerin bilgilendirilmesi (tanıtım ve eğitim)

4. YOZGAT İLİ SOSYAL ALTYAPISI

Yozgat'ın sosyal altyapı gelişiminin esas olarak eğitim ve sağlık sektöründeki ilerlemelere bağlı olduğu düşünülmektedir. Nitekim Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)'nin 1990 yılından itibaren yayınladığı insani gelişme endekslerinin hesaplanmasında esas olarak kullanılan 3 temel göstergeden ikisi eğitim ve sağlık göstergeleridir.

Tablo 30: Yozgat İli Sosyo-Ekonomik Göstergeleri (2001)

DEMOGRAFİK GÖSTERGELER	YOZGAT	İÇ ANADOLU	TÜRKİYE
Toplam Nüfus	682.919	11.608.868	67.803.92
Şehirleşme Oranı	46,15	69,25	64,90
Yıllık Ortalama Nüfus Artış Hızı (-)	16,56	15,79	18,29
Nüfus Yoğunluğu	49	63	88
Doğurganlık Hızı (-)	2,84	2,54	2,53
Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü (-)	5,64	4,42	4,50
İSTİHDAM GÖSTERGELERİ			
Tarım İş Kolunda Çalışanların Toplam	77,31	46,81	48,38
Sanayi İş Kolunda Çalışanların Toplam	3,70	10,55	13,35
Ticaret İş Kolunda Çalışanların Toplam	3,81	8,90	9,67
Mali Kurumlar İş Kolunda Çalışanların	1,12	4,01	3,11
Ücretli Çalışanların Toplam İstihdama	19,75	45,07	43,52
Ücretli Çalışan Kadınların Toplam	2,54	8,52	8,81
İşverenlerin Toplam İstihdama Oranı	0,81	2,53	2,61
EĞİTİM GÖSTERGELERİ			
Okur-Yazar Nüfus Oranı	86,17	90,32	87,30
Okur-Yazar Kadın Nüfusun Toplam Kadın	79,45	84,96	80,62
Üniversite Bitirenlerin 22+ Yaş Nüfusa	4,71	10,31	8,42
İlkokullar Okullaşma Oranı	71,92	92,95	98,01
Liseler Okullaşma Oranı	21,77	41,58	36,92
Mesleki ve Teknik Liseler Okullaşma	16,96	21,69	20,49

SAĞLIK GÖSTERGELERİ			
Bebek Ölüm Oranı (-)	45,00	41,77	43,00
On bin Kişiyeye Düşen Hekim Sayısı	5,24	17,22	12,70
On bin Kişiyeye Düşen Diş Hekimi Sayısı	0,64	2,86	2,22
On bin Kişiyeye Düşen Eczane Sayısı	1,44	3,12	2,94
On bin Kişiyeye Düşen Hastane Yatağı Sayısı	12,89	26,29	23,04
SANAYİ GÖSTERGELERİ			
Organize Sanayi Bölgesi Parsel Sayısı	110	16399	28726
Küçük Sanayi Siteleri İşyeri Sayısı	1291	17106	81302
İmalat Sanayii İşyeri Sayısı	18	1620	11118
İmalat Sanayii Yıllık Çalışanlar Ortalama	1630	148070	1130488
İmalat Sanayii Kurulu Güç Kapasite	8672	1711732	13478078
Fert Başına İmalat Sanayii Elektrik	144	348	550
Fert Başına İmalat Sanayii Katma Değeri	40	251	350
TARIM GÖSTERGELERİ			
Kırsal Nüfus Başına Tarımsal Üretim	938	1410	1124
Tarımsal Üretim Değerinin Türkiye	1,29	18,81	100
İNŞAAT GÖSTERGELERİ			
Daire Sayısı	111431	2783819	16235830
Borulu Su Tesisatı Bulunan Daire Oranı	94,50	95,80	96,60
MALİ GÖSTERGELER			
Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla İçindeki Pay	0,43	16,96	100
Fert Başına Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla	781	1820	1837
Banka Şube Sayısı	47	1266	7786
Fert Başına Banka Mevduatı	153	1347	939
Toplam Banka Mevduatı İçindeki Pay	0,16	24,57	100
Toplam Banka Kredileri İçindeki Pay	0,22	21,29	100
Kırsal Nüfus Başına Tarımsal Kredi	103	192	138
Fert Başına Sınai, Ticari ve Turizm	40	489	392
Fert Başına Belediye Giderleri	36	90	82

Fert Başına Genel Bütçe Gelirleri	53	449	464
Fert Başına Gelir ve Kurumlar Vergisi	32	198	165
Fert Başına Kamu Yatırımları Miktarı	104	276	248
Fert Başına Teşvik Belgeli Yatırım Tutarı	644	2002	2668
Fert Başına İhracat Miktarı		407	2249
Fert Başına İthalat Miktarı		1345	3967
ALTYAPI GÖSTERGELERİ			
Kırsal Yerleşmelerde Asfalt Yol Oranı	55,52	60,74	45,23
Yeterli İçme suyu Götürülen Nüfus Oranı	95,69	94,90	84,98
Devlet ve İl Yolları Asfalt Yol Oranı	95,84	95,80	91,28
DİĞER REFAH GÖSTERGELERİ			
On bin Kişiye Düşen Özel Otomobil Sayısı	192	884	652
On bin Kişiye Düşen Motorlu Kara Taşıtı	323	1288	1056
Fert Başına Elektrik Tüketim Miktarı	0,56	1,13	1,43
Fert Başına Telefon Kontör Değeri	668	1860	1852
Yeşil Karta Sahip Nüfus Oranı (-)	27,04	14,22	14,93

Kaynak: DPT 2003, 49

Tablo 31: Bazı İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (2010)

Sıra	İl	Endeks	Sıra	İl	Endeks
1	İstanbul	17.1245	42	Nevşehir	-0.2616
2	Ankara	13.3247	43	Kastamonu	-0.3892
3	İzmir	9.2423	44	Afyon	-0.3938
4	Kocaeli	8.5219	45	Sivas	-0.4488
19	Kayseri	2.4042	60	Ordu	-2.4979
20	Aydın	2.2610	61	Erzurum	-2.5724
21	Burdur	2.2574	62	Yozgat	-2.7304
40	Artvin	-0.2353	81	Muş	-6.6496

Tablo 32: Yozgat İli Yıllara Göre Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

Yıl	Sıra
1996	58 (76 il)
2003	64 (81 il)
2010	62 (81 il)

4.1. Eğitim Hizmetleri

4.1.1. İlk ve Ortaöğretim

Tablo 33: İlk ve Orta Öğretim Sayıları

Okul	2002-2003	2009-2010	Fark
Anaokulu	2	16	14
İlköğretim Okulu	488	428	-60
Genel Lise	18	22	-4
Fen Lisesi	1	1	0
Anadolu Lisesi	4	10	6
Anadolu Öğretmen Lisesi	1	4	3
Meslek Lisesi	49	60	11
Rehberlik Araştırma Merkezi	1	4	3
Bilim ve Sanat Merkezi	-	1	1

Tablo 34: Eğitim Seviyesine Göre Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

	Toplam			Okul Öncesi			İlköğretim		
	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Okul	Öğretmen	Öğrenci
2001/'02	726	5234	11285	51	3	1032	595	3981	92140
2002/'03	654	5310	11147	83	67	1339	490	4056	88072
2003/'04	680	5051	10955	80	58	1632	518	3748	86069
2004/'05	748	5269	10682	151	92	2947	518	3828	82710

2005/'06	796	5232	10716	211	102	4447	501	3669	80189
2006/'07	869	5372	10542	267	156	5761	513	3756	78126
2007/'08	889	5522	10067	309	141	6321	489	3976	74638
2008/'09	862	5455	99276	312	145	6471	458	3937	69679
2009/'10	889	6056	10532	360	405	10362	430	4216	68909

Ortaöğretim						
	Genel			Mesleki ve Teknik		
	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Okul	Öğretmen	Öğrenci
2001/'02	25	465	11215	55	785	8463
2002/'03	24	581	13228	57	606	8832
2003/'04	24	568	12803	58	677	9046
2004/'05	26	629	12219	53	720	8947
2005/'06	31	671	13456	53	790	9076
2006/'07	35	692	12193	54	768	9349
2007/'08	36	673	10381	55	732	9337
2008/'09	38	643	11386	54	730	11740
2009/'10	37	602	11700	62	833	14353

Tablo 35: Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayıları

Ortaöğretim				
TR Türkiye	İlköğretim	Toplam	Genel	Mesleki ve
2001/'02	28	...	23	13
2002/'03	28	18	21	15
2003/'04	27	18	22	14
2004/'05	26	16	18	14

2005/'06	27	16	18	13
2006/'07	26	16	18	14
2007/'08	24	15	16	14
2008/'09	23	17	18	16
2009/'10	22	18	18	17
TR721 Kayseri				
2001/'02	27	...	27	12
2002/'03	26	18	22	13
2003/'04	26	18	23	13
2004/'05	25	16	18	14
2005/'06	26	15	18	13
2006/'07	25	15	18	12
2007/'08	24	15	16	13
2008/'09	22	15	17	13
2009/'10	21	16	17	15
TR722 Sivas				
2001/'02	23	...	25	14
2002/'03	23	18	20	15
2003/'04	22	18	22	15
2004/'05	22	16	18	13
2005/'06	23	16	19	12
2006/'07	22	16	18	13
2007/'08	19	14	15	13
2008/'09	19	16	17	15
2009/'10	18	16	16	16
TR723 Yozgat				
2001/'02	23	...	24	11
2002/'03	22	16	18	14
2003/'04	23	16	20	13
2004/'05	21	15	17	12

2005/'06	22	15	18	11
2006/'07	21	14	16	12
2007/'08	19	13	14	13
2008/'09	17	16	15	16
2009/'10	16	16	16	17

4.1.2. Yüksek Öğretim

Tablo 36: Bozok Üniversitesi İstatistikleri (Şubat-2011)

8 FAKÜLTE	386 AKADEMİK PERSONEL
Tıp Fakültesi	12 Profesör
Eğitim Fakültesi	9 Doçent
Ziraat Fakültesi	100 Yardımcı Doçent
İletişim Fakültesi	89 Öğretim Görevlisi
İlahiyat Fakültesi	148 Araştırma Görevlisi
Fen-Edebiyat Fakültesi	20 Okutman
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	8 Uzman
Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	
6 MESLEK YÜKSEKOKULU	ÖĞRENCİ SAYISI
Yozgat Merkez MYO	8 Bin 100 öğrenci
Akdağmadeni MYO	
Boğazlıyan Meslek Yüksekokulu	
Sağlık Hizmetleri MYO	
Yerköy Adalet MYO	
Sorgun Meslek Yüksekokulu	
4 YÜKSEKOKUL	İDARİ PERSONEL SAYISI
Sağlık Yüksekokulu,	216 İdari Personel
Beden Eğitimi Yüksekokulu,	
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO,	
Sarıkaya Fizik Tedavi ve Reh. YO.	

Bozok Üniversitesi'nin, Yozgat'ın sosyo-ekonomik kalkınmasına çok yönlü etkileri olduğu söylenebilir. Üniversite'nin 2011 yılı itibariyle ulaşmış olduğu öğrenci, akademik ve idari personel sayısı 9 bin'e yaklaşmaktadır. İl merkezi itibariyle nüfusun yüzde 10'una düzeyindeki bu sayı, Yozgat'ı gelir ve istihdam açısından geliştirdiği gibi, sosyal altyapıyı da hızla geliştirmektedir. Bu anlamda gerek üniversite öğrencilerinin gerekse personelin şehir ortalamasının üzerindeki beklentileri (eğitim, sağlık, kültür vb.) Yozgat'ın sosyal olarak gelişimini hızlandırmaktadır. Nitekim kent merkezindeki sosyal ihtiyaçları karşılamaya yönelik sektörün hızla geliştiği gözlemlenmektedir.

Eğitim, sosyal gelişmede önemli bir rol oynamaktadır. Eğitim aynı zamanda yetenek ve kapasiteye göre sosyal görevlerin belirlenmesinde dolayısıyla da üretkenliğin artırılmasında etkin bir faktördür. Bu anlamda Bozok Üniversitesi'nin Yozgat'a etkileri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Mezunların öğrenim kapasitelerinin yüksekliği çevrelerindeki insanlara da bilginin yayılması esasına göre fayda sağlar,
- Üniversiteler tarafından oluşturulan sosyal ve kültürel standartlar toplum ve ekonominin uyumunu destekleyen sosyal altyapıyı geliştirir,
- Farklı ülkelerdeki insanlar ve topluluklarla ticari, sosyal ve kültürel ilişkiler kurulur (Öğrenci ve öğretim üyesi değişimi, çeşitli uluslararası kongreler vb.),
- Kamu politikasına katılım artar,
- Toplum içinde sosyal mobilitiyi sağlar.

OECD 1982 tarihli raporunda, 1960'lı yıllardan bu yana yükseköğretim kurumlarının pek çok Avrupa ülkesinde bölgesel kalkınma aracı olarak görüldüğünden ve gelişmemiş bölgelerde yaygınlaştırıldığından bahsedilmiştir. Makro ölçekte bakıldığında, yükseköğretim kurumlarının bölgelere olan çok yönlü katkıları aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir:

- Bölgesel gelir, bölge ekonomik yapısı ve işgücü hareketliliğinde iyileşme sağlanması,
- Konut, sağlık olanakları, iletişim ve taşımacılıkta iyileşme gibi sosyal ve fiziksel altyapı beklentilerinin artışı sağlama,
- Kültürel etkinliklerin artması, yaşam kalitesinin iyileşmesi,
- Eğitime katılma oranında artış, doğum-ölüm oranında değişim, göç alması gibi eğitimsel ve demografik beklentilerin artması,
- Üniversitelerin kentin çekiciliğini artırması,

- Yetişmiş insan gücü çekme, nüfus artışı, araştırma faaliyetleri, ticari sektörde hareketlenme, üretim artışı (Yükseköğretimde her yüzde 20'lik bir büyüme, ekonomide yüzde 1'lik bir büyümeye neden olmaktadır),
- Kamu hizmetlerinde büyüme, ekonomik büyüme ve yatırımları çekme gibi döngüsel pek çok canlılığı da beraberinde getirmesi.

4.2. Sağlık Hizmetleri

Tablo 37: Sağlık Sektörü Kurum ve Yatak Sayıları

	Kurum Sayısı				Yatak Sayısı			
	2006		2007		2006		2007	
	Türkiye	Yozgat	Türkiye	Yozgat	Türkiye	Yozgat	Türkiye	Yozgat
Kamu	858	11	911	12	167.060	1.080	166,988	1,025
Özel	305	1	365	1	13,707	46	17,995	46
Toplam	1,163	12	1,276	13	180,767	1,126	184,983	1,071

Kaynak: TÜİK

Tablo 38: Yozgat İli Sağlık İstatistikleri (2009)

Yozgat İli Sağlık İstatistikleri (2009)	
Devlet Hastanesi Sayısı	15
Sağlık Ocağı Sayısı	96
Sağlık Evi Sayısı	165
Verem Savaş Dispanseri	6
Özel Hastane	1
Özel Poliklinik ve Tıp Merkezi Sayısı	3
Fiili Yatak Kapasitesi	822
Sağlık Bakanlığı- Acil İstasyon Sayısı	15
Sağlık Bakanlığı- Ambulans Sayısı	76
Mobil Sağlık Ekip Sayısı	8

Kaynak: İl Sağlık Müdürlüğü

Tablo 39: Yozgat İl Sağlık Göstergeleri: Doğum, Ölüm Oranları

Yozgat İl Sağlık Göstergeleri				
	2002	2008	2009	Türkiye
Bebek ölüm hızı (Binde)	13,2	12,75	13,85	14
Anne ölüm oranı (Yüz Binde)	034	14,3	30,11	32
Hastanede yapılan doğum oranı (%)	90,2	98	98	96
Sağlık personeli yardımıyla yapılan doğum	4,5	2	0,83	1,78

Kaynak: İl Sağlık Müdürlüğü

Tablo 40: Yozgat İli Sağlık Personeli Durumu

Yozgat İli Sağlık Personeli Durumu		
	2002	2009
Uzman Hekim Sayısı	77	157/171
Pratisyen Hekim Sayısı	191	190/234
Diş Hekimi Sayısı	29	40/44
Diğer (Hemşire, ebe, teknisyen, sağlık	1362	1522/1623
Toplam Sağlık Hizmetleri Sınıfı Personel	1678	1922/2028

Kaynak: İl Sağlık Müdürlüğü

4.3. Sosyal Hizmetler

4.3.1. Belediye Hizmetleri ve Proje Önerileri

Belediye Sosyal Hizmetleri

- ❖ Her gün yaklaşık 1420 kişiye 3 çeşit yemek,
- ❖ 1800-2000 adet ekmek,
- ❖ Sosyal Market,
- ❖ İftar çadırları,
- ❖ Asker maaşı,
- ❖ Konak (Hayri İnal Konağı) faaliyetleri,
- ❖ Sünnet Şöleni,
- ❖ Sürmeli Festivali,
- ❖ Türk Halk Müziği Konserleri,

Belediye Sosyal Proje Önerileri

- ❖ Bilim ve Sanat Merkezleri
- ❖ Sosyal Doku Haritası
- ❖ Bisiklet Yarışması
- ❖ Sosyal Projeler Koordinatörlüğü veya Merkezi
- ❖ ORAN Kalkınma Ajansı desteğinde yapılabilecek çeşitli organizasyonlar
 - ❖ Eğitim seminerleri (Girişimci Eğitim Semineri vb.)
 - ❖ Bilgilendirme toplantıları (Teşviklerin Kapsamı ve Uygulanması vb.)
 - ❖ Kentleşme ve Kentlilik sempozyumları

4.3.2. Valilik Hizmetleri ve Proje Önerileri

İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü Sosyal Hizmetler

Tablo 41: İlde Korunma ve Bakım Altında Bulunan Kişi Sayısı

Yıllar	Çocuk (0-18)	Yaşlı	Özürlü	Toplam
2009	199	31	215	445
2010	176	61	212	449
2011	172	62	211	445
(4 Aylık)				

Tablo 42: Özürlü Evde Bakım Ücreti

YIL	Hizmetten Yararlanan Kişi Sayısı	Toplam ödenen (TL)
2009	2050	8.938.497,00
2010	2647	15.448.379,47
2011	2980	1.668.387,44
(4 Aylık)		

Tablo 43: Koruyucu Aile Hizmeti

YIL	Hizmetten Yararlanan Kişi Sayısı	Toplam ödenen (TL)
2009	4	28.080,68
2010	4	25.152,40
2011	4	1.667,44
(4 Aylık)		

Tablo 44: Yıllar İtibari İle Ayni-Nakdi Yardım Hizmeti

YIL	Ayni-Nakdi Yardım		Geçici Ayni ve Nakdi Yardım		TOPLAM
	Kişi Aralık Ayı	Toplam Ödenen (TL/Yıl)	Kişi	Toplam ödenen (TL/Yıl)	
2009	212	806.263	37	27.837	834.100
2010	298	1.067.504	54	44.952	1.112.456
2011	304	125.265	0	0	125.265
(4 Aylık)					

İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından sekreteryası yürütülen Madde Bağımlılığı Kapsamında Risk Altındaki Çocukların ve Ailelerinin Rehabilitasyonu Projesi adlı bir program bulunmaktadır. Bunun dışında İl Müdürlüğünce takip edilen proje olmamakla birlikte, Genel Müdürlük veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca uygulanmakta olan projeler ve planlar ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır.

İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü Projeler ve Öneriler

- ❖ Madde Bağımlılığı Kapsamında Risk Altındaki Çocukların ve Ailelerinin Rehabilitasyonu Projesi (Tamamlandı)
- ❖ Sevgi Evleri Projesi (Tamamlandı)
- ❖ Diğer illerde uygulanan bazı projeler (Öneriler)
 - ❖ Bir Yastukta Bir Ömür
 - ❖ Sosyal Hizmetler ve Emniyet El Ele

- ❖ Öpülesi Eller
- ❖ Umut Yıldızı
- ❖ Sevgi Zinciri

4.3.3. Diğer Sosyal Hedefler ve Proje Önerileri

- ❖ Geriatri merkezleri
- ❖ Yaşlılar köyü
- ❖ Üniversite öğrencilerine yönelik sosyo-kültürel mekân ve faaliyetler
- ❖ Temiz Çevre Projeleri (Üniversite, valilik ve belediye işbirliği İle)
- ❖ Temiz toplum sağlıklı gelecek
- ❖ Kadınların sosyal hayata katılımını artırıcı projeler
- ❖ Sosyal riski azaltma projeleri
- ❖ Kültür bülteni
- ❖ Modern Kent Kültür Merkezi
- ❖ Kütüphanelerin Modernizasyonu ve Güncellenmesi
- ❖ Kent kültürünü geliştirici eğitim ve bilgilendirme projeleri
- ❖ Dezavantajlı gruplara (Kadın, çocuk, engelli, yaşlı vb.) pozitif ayrımcılık
- ❖ Kültür, sanat ve eğlence etkinliklerini artıracak girişimler
- ❖ Okul spor salonlarının halka açılması

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. DPT
2. Yozgat İl Turizm Müdürlüğü
3. Yozgat Milli Eğitim Bakanlığı
4. ORAN Kalkınma Ajansı, TR72 Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı
5. Kültür ve Turizm Bakanlığı
6. TÜİK
7. Yozgat Ticaret ve Sanayi Odası
8. Yozgat Valiliği
9. URAK İller arası Rekabetçilik Endeksi

